

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra veřejné správy

Bakalářská práce

Vznik a zánik obce

Předkládá: Jaroslav Sládek

Vedoucí bakalářské práce: JUD. Tomáš Louda, CSc.

PLZEŇ 2017

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Vznik a zánik obce“ zpracoval samostatně, a že jsem vyznačil prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpal způsobem pro vědeckou práci obvyklým.

Plzeň, březen 2017

Jaroslav Sládek

Poděkování

Tímto bych rád poděkoval JUDr. Tomášovi Loudovi, CSc., vedoucímu mé bakalářské práce, za jeho ochotu, vstřícnost a rady, které vedly k vypracování této bakalářské práce.

OBSAH

1 ÚVOD.....	7
2 CHARAKTERISTIKA, PRVKY, PRÁVNÍ ÚPRAVA, ORGÁNY A PŮSOBNOST OBCE	9
2.1 CHARAKTERISTIKA OBCE.....	9
2.2 PRVKY OBCE.....	11
2.3 PRÁVNÍ ÚPRAVA OBCE	12
2.4 ORGÁNY OBCÍ	13
2.5 PŮSOBNOST OBCÍ	17
3 VZNIK OBCE	20
3.1 SLOUČENÍ OBCÍ	20
3.2 PŘIPOJENÍ OBCÍ.....	20
3.3 ODDĚLENÍ OBCÍ.....	22
3.4 ZMĚNA NEBO ZRUŠENÍ VOJENSKÉHO ÚJEZDU	25
3.5 POSLEDNÍ ZMĚNY VOJENSKÝCH ÚJEZDŮ A VZNIK NOVÝCH OBCÍ	27
3.6 VZNIK A ZÁNİK MĚSTSKÝCH ČÁSTÍ NA ÚZEMÍ HLAVNÍHO MĚSTA	28
3.7 VZNIK POSLEDNÍ MĚSTSKÉ ČÁSTI NA ÚZEMÍ HLAVNÍHO MĚSTA.....	30
4 VÝHODY A NEVÝHODY VZNIKU NOVÉ OBCE	32
4.1 VÝHODY VZNIKU NOVÉ OBCE	32
4.2 NEVÝHODY VZNIKU NOVÉ OBCE.....	33
5 ZÁNİK OBCÍ.....	34
5.1 ZPŮSOBY ZÁNÍKU OBCE	34
5.2 VÝHODY A NEVÝHODY ZÁNÍKU OBCE.....	34
5.3 PŘÍKLADY ZÁNÍKU OBCÍ V MINULOSTI.....	35
6 POROVNÁNÍ PRÁVNÍCH ÚPRAV V OBLASTI VZNIKU A ZÁNÍKU OBCÍ.....	40
7 SOUDNÍ ROZHODNUTÍ VE VĚCI ODDĚLENÍ ČÁSTI OBCE	43
8 ÚLOHA PŘÍPRAVNÉHO VÝBORU PŘI VYHLAŠOVÁNÍ MÍSTNÍHO REFERENDA	47
9 ZÁVĚR.....	52
10 RESUME	54
11 SEZNAM TABULEK	57
12 SEZNAM LITERATURY	58
13 PŘÍLOHY	61

1 ÚVOD

Téma „Vznik a zánik obce“ jsem si pro svoji bakalářskou práci vybíral s rozvahou a pečlivě jsem zvažoval, které téma by mi mohlo být nejbližší. Věděl jsem, že bude nutné nastudovat především mnoho právních předpisů, které budou se samotným pojmem obec souviset.

Jako druhou kapitolu své bakalářské práce jsem zvolil samotnou obec. V první části popíši co je vlastně obec, její charakteristiku, dělení, typy, prvky, právní postavení, orgány a působnost obce.

V třetí kapitole budu popisovat samotný vznik nové obce na území České republiky, který se odvíjí od právní úpravy. Nová obec může de facto vzniknout třemi, resp. čtyřmi způsoby. Bude nutné zmínit pojem „vojenský újezd“, neboť i zde se hovoří o vzniku nové obce. K tomu, abych pochopil, jak je to s vojenskými újezdy, bylo potřeba nastudovat další právní předpisy, které se týkají samotných vojenských újezdů. Kapitolu o vzniku obce bych chtěl uzavřít vznikem a zánikem městských částech na území hlavního města Prahy. Jako příklad vzniku nové městské části jsem si vybral poslední vzniklou městskou část na území hlavního města Prahy, kterou je Troja. Nakonec této kapitoly jsem se rozhodl zmínit o výhodách a nevýhodách vzniku nové obce.

Čtvrtou kapitolu jsem nazval „Zánik obce“. Zde budu hovořit o způsobech zániku obce. I zánik obce se samozřejmě řídí platnou právní úpravou. V této kapitole uvedu několik příkladů zániku obcí na území České republiky v minulosti a ukončím ji výhodami a nevýhodami zániku obce.

V páté kapitole bych chtěl popsat rozdíly mezi aktuální platnou právní úpravou týkající se obcí a právní úpravou obcí platnou po vzniku samostatné České republiky v roce 1993. Zejména se zaměřím na rozdíly v oblasti vzniku a zániku obce.

K problematice vzniku nové obce jsem dohledal soudní rozhodnutí Ústavního soudu, které stručně popíši v kapitole šesté.

Vznik nové obce úzce souvisí s konáním místního referenda. Proto jsem se v sedmé kapitole rozhodl k místnímu referendu něco napsat. Vzhledem k tomu, že samotný zákon o místním referendu je obsáhlý, popíši úlohu přípravného výboru v místním referendu.

Abych dodal své bakalářské práci zajímavost, uvedu na její konec několik grafických příloh – obrázků, z kterých čtenář této práce bude mít možnost lépe pochopit téma této práce.

Cílem mé bakalářské práce je získání povědomí o obci, o jejím upořádání a funkci, dále o způsobu vzniku a zániku obce podle právních předpisů, o výhodách a nevýhodách vzniku a zániku obce a historických důvodech zániku obce s uvedením konkrétních příkladů a v poslední řadě popsání vzniku a zániku městské části na území hlavního města Prahy a uvedení jednoho konkrétního případu. Dalším cílem je seznámit s porovnáním právní úpravy pro vznik a zánik obce po vzniku České republiky v roce 1993 se současně platnou právní úpravou, s uvedením soudního rozhodnutí v otázce vzniku nové obce a popsání úlohy přípravného výboru při konání místního referenda.

2 CHARAKTERISTIKA, PRVKY, PRÁVNÍ ÚPRAVA, ORGÁNY A PŮSOBNOST OBCE

2.1 CHARAKTERISTIKA OBCE

Obec je v evropských poměrech tradičně považována za základní samosprávné společenství fyzických osob. Již prozatímní zřízení z roku 1849 obsahovalo tezi, podle níž „základem svobodného státu je svobodná obec“.¹ K vymezení obcí jako základních jednotek územní správy je nutno vysvětlit samotný pojem samospráva. Tento pojem lze chápat jako jednu z částí veřejné správy, kdy druhou částí veřejné správy je státní správa. Jedná se tedy o projev výkonné moci ve společnosti zorganizované ve stát, přitom samospráva je částí, která je státní správě nepodřízena. Samospráva představuje vertikální dělbu moci, která nachází své místo vedle klasické Montesquiého trojí dělby moci² v horizontální linii, přičemž myšlenka samosprávy je spojena jen s demokracií založenou na partnerském vztahu státu a veřejnoprávních korporací. Pro tento pohled je třeba si odpovědět na otázku: „Kdy a v jakém rozsahu má být veřejná moc vykonávána státem a kdy obcí?“ Odpovědí budiž evropskými zeměmi akceptovatelný princip subsidiarity. Ten platí v době, kdy je za jeden z hlavních cílů reformy v evropském právním demokratickém státě na přelomu druhého a třetího tisíciletí považována decentralizace. Decentralizací je chápán přenos moci z jednoho subjektu na subjekt jiný. Tedy ze státu na od něj odlišné veřejnoprávní korporace. Na rozdíl od dekoncentrace, kterou je vyjádřen přesun moci pouze v rámci organizační struktury jednoho veřejnomocenského subjektu.³

Současná právní úprava hovoří o tom, že obec je základním územně samosprávním společenstvím občanů. Tvoří územní celek vymezený hranicí území obce. Dále právní úprava hovoří o tom, že obec je veřejnoprávní korporací, která má vlastní majetek, v právních vztazích vystupuje svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající. Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a potřeby svých občanů; při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem.⁴

¹Prozatímní obecní zákon č. 170 ř. z., ze dne 17.03.1849

²Charles Louis de Secondat, baron de La Brède et de Montesquieu byl francouzský filosof a spisovatel, který žil v letech 1689 – 1755, vystudoval práva, byl poradce parlamentu v Bordeaux, ve své filosofické činnosti se inspiroval Johnem Lockem, který dělil státní moc na moc výkonnou a zákonodárnou. Montesquieu k těmto dvěma mocím přidal ještě moc soudní.

³PRŮCHA, Petr. *Jak řídit kraj, město, obec: rukověť územní samosprávy*. Brno: Masarykova universita, 2002. str. 6-7. ISBN 80-210-2954-4.

⁴Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích (obecní zřízení) § 1 a 2

Zvláštní postavení pak přiznává zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (dále jen „obecní zřízení“) městům, městysům a statutárním městům. Pro Prahu, jako hlavní město, byla vytvořena samostatná právní úprava zákonem č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze.

Městem se rozumí obec, která má alespoň 3 000 obyvatel, pokud na návrh obce tak stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády.

Obec je městysem, pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády. Z historického hlediska, pokud obec byla městem ještě přede dnem 17. května 1954, je městem, pokud o to požádá předsedu Poslanecké sněmovny. Ten tak na žádost obce stanoví a určí den, kdy se obec stává městem. Pokud přede dnem 17. května 1954 byla obec městysem, tak aby ji toto označení zůstalo, bylo nutné o to požádat předsedu Poslanecké sněmovny, který tak stanoví a určí den, od kdy se obec městysem stává.⁵

Pokud se sloučí dvě nebo více obcí, z nichž alespoň jedna je městem, tak nově vzniklá obec je městem. Obdobně tak platí i v případě, že se sloučí dvě a více obcí, kdy jedna z nich je městysem, pak nově vzniklá obec je městysem. V případě oddělení části města na dvě nebo více obcí, tak městem zůstane ta obec, které zůstane i původní název města nebo část tohoto názvu. U městyse platí obdobná právní úprava, tedy že po takovémto oddělení zůstane městysem ta obec, která užívá nadále název nebo část názvu města, jenž mělo označení dosavadního městyse.⁶

Statutárními městy jsou města, jejichž správa je organizována na základě právní normy, která se nazývá statut města. V současné době má povahu statutárního města v České republice celkem 25 obcí (Kladno, České Budějovice, Plzeň, Karlovy Vary, Ústí nad Labem, Liberec, Jablonec nad Nisou, Hradec Králové, Pardubice, Jihlava, Brno, Zlín, Olomouc, Přerov, Chomutov, Děčín, Frýdek-Místek, Ostrava, Opava, Havířov, Most, Teplice, Karviná, Mladá Boleslav a Prostějov). Území statutárních měst se může členit na městské obvody nebo městské části s vlastními orgány samosprávy.⁷

⁵Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích (obecní zřízení) § 3 odst. 1-4

⁶Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích (obecní zřízení) § 3 odst. 6

⁷Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích (obecní zřízení) § 4

Z hlediska výkonu přenesené působnosti se obce dělí na:

1. **obce základního typu (s pověřením I. stupně),**
2. **obce s pověřeným obecním úřadem (obce II. stupně),**
3. **obce s rozšířenou působností (obce III. Stupně, viz Příloha č. 1).**

Přenesenou působnost v základním rozsahu vykonává každá obec. Státní správu v rozsahu přeneseném na pověřený obecní úřad a v rozsahu svěřeném obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností vykonávají jmenovitě určené obce. Obce, které vykonávají státní správu v přenesené působnosti i na území obcí spadajících do jejich správního obvodu, jsou vyjmenovány v zákoně č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností. Jejich správní obvody pro výkon státní správy jsou vymezené vyhláškou č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností.⁸

2.2 PRVKY OBCE

Samotný pojem obce je vázán k prvkům obce, které ve své podstatě hovoří o dalším vymezení tohoto pojmu. Níže popsané prvky jsou důležité pro to, aby obec správně fungovala. Těmito prvky jsou:

- **Územní prvek** – jedná se o část státu, která je konkrétní obci svěřena k výkonu samostatné působnosti,
- **Osobní prvek** – tento představuje společenství občanů, tedy fyzických osob, které mají v obci trvalé bydliště a z tohoto jim plynou práva a povinnosti,
- **Mocenský prvek** – je dán obci v podobě pravomocí k tvorbě právních předpisů,
- **Ekonomický prvek** – každá obec disponuje vlastním majetkem a finančními prostředky, se kterými samostatně hospodaří.

⁸VAVROCHOVÁ, Simona a Petr KUŠ. *Územní samosprávné celky. 2.*, aktualiz. vyd. Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2012. Str. 29, 30. Skripta (Institut pro veřejnou správu). ISBN 978-80-86976-26-6

2.3 PRÁVNÍ ÚPRAVA OBCE

Vzhledem k tomu, že podle českého právního řádu platí obecně ve veřejném právu „Co není zákonem povoleno, je zakázáno“, je nutno pro činnost obcí vytvoření potřebné právní úpravy. Český právní řád je postaven na principu podřízenosti právních předpisů. Pokud se jedná o vymezení obcí na ústavní úrovni, tedy na úrovni nejvyšší právní síly, Ústava České republiky⁹ (dále jen „Ústava“) v hlavě VII., která je věnována územní samosprávě v článku 99 uvádí: „Česká republika se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky“ (viz Příloha č. 2). Článek 100 hovoří v odst. 1: „Územní samosprávné celky jsou územními společenstvími občanů, kteří mají právo na samosprávu“. Zde je tedy patrné, že už Ústava se zmiňuje o jednom z prvků obcí, kterým jsou občané, a vymezuje základní činnost obce, kterou je samospráva.

Dalším ústavním zákonem, o který se může obec opřít, je Listina základních práv a svobod (dále jen „LZPS“).¹⁰ V čl. 17 odst. 5 stanoví LZPS povinnost orgánům územní samosprávy podávat přiměřeným způsobem informace o své činnosti. Dalším článkem LZPS, který se týká obcí jako samosprávných celků je čl. 21 odst. 1, kde jsou deklarována práva občana podílet se na správě věcí veřejných.¹¹

Posledním nejdůležitějším právním předpisem z hlediska samosprávy je Evropská charta místní samosprávy, jakožto mezinárodní smlouva ratifikovaná podle čl. 10 Ústavy České republiky.¹²

Dne 15. 5. 2000 vyšel ve Sbírce zákonů právní předpis, který se věnuje obcím. Jedná se o zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), (dále jen „obecní zřízení“). Tento zákon nabyl účinnosti dne 12. 11. 2000. Soulad tohoto právního předpisu s čl. 99 Ústavy je zřejmý již z §1, kde se o obci hovoří jako o základním územním samosprávným společenstvím občanů. Tento zákon podrobně vymezuje postavení, hospodaření, prvky, samostatnou a přenesenou působnost, orgány, vznik a zánik obce. Rovněž vymezuje dozor nad

⁹Zákon č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky

¹⁰Zákon č. 2/1993 Sb. Listina základních práv a svobod

¹¹KOČÍ, Roman. *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou*. Praha: Leges, 2012. strana 16. Praktik (Leges). ISBN 978-80-87576-28-1.

¹²Evropská charta místní samosprávy přijata ve Sbírce zákonů vyhlášena pod číslem 181/1999 Sb., ve Štrasburku dne 15. října 1985, v platnost vstoupila pro ČR dne 1. září 1999. Jednalo se o sjednocování místní samosprávy na určitých základních principech, obsahuje pravidla na nichž má být postavena samospráva. ČR není vázána všemi články, výhrady souvisí s odlišnou právní úpravou a v některých případech se neexistující vnitrostátní právní úpravou

působností obce. Tento zákon je účinným pro všechny obce v České republice s výjimkou hlavního města Prahy, pro kterou byla v těchto oblastech vytvořena samostatná právní úprava.¹³

2.4 ORGÁNY OBCÍ

Právní úpravu orgánu obcí vymezuje Hlava IV. obecního zřízení. Obec je samostatně spravována zastupitelstvem obce. Dalšími orgány obce jsou rada obce, starosta, obecní úřad a zvláštní orgány obce. Město je samostatně spravováno zastupitelstvem města. Dalšími orgány města jsou rada města, starosta, městský úřad a zvláštní orgány města. Statutární město je samostatně spravováno zastupitelstvem města. Dalšími orgány statutárního města jsou rada města, primátor, magistrát a zvláštní orgány města. Městský obvod územně členěného statutárního města je samostatně spravován zastupitelstvem městského obvodu; dalšími orgány městského obvodu jsou rada městského obvodu, starosta, úřad městského obvodu a zvláštní orgány. Městská část územně členěného statutárního města je spravována zastupitelstvem; dalšími orgány městské části jsou rada městské části, starosta, úřad městské části a zvláštní orgány městské části.¹⁴

Zde jsem popsal orgány všech typů obcí. Na první pohled je zřetelný rozdíl v jejich názvech, ale v podstatě je jejich základní činnost na území samosprávy stejná. Vzhledem k tomu, že se jedná o státní orgány, odvíjí se jejich činnost od pravomoci a působnosti, která je jim zákonem svěřena.

Zastupitelstvu obce je v obecním zřízení věnována Hlava IV, ustanovení § 67 – 98. Zde se pojednává o zastupitelstvu jako takovém a o jeho pravomocech. Zastupitelstvo obce je složeno z členů zastupitelstva. Jejich počet závisí na počtu občanů z obce a na stanovení zastupitelstva před dalším volebním obdobím, a to nejpozději do 85 dnů před dnem zahájení voleb do zastupitelstev v obcích. Změna počtu členů zastupitelstva má dle tohoto zákona jasný procesní postup, jakým je např. zveřejnění na úřední desce nebo způsobem v místě obvyklém. Obecní zřízení hovoří v ust. § 68 o tom, že při stanovení počtu zastupitelů se přihlédne zejména k počtu občanů a velikosti územního obvodu.

¹³Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze

¹⁴PRŮCHA, Petr. *Jak řídit kraj, město, obec: rukověť územní samosprávy*. Brno: Masarykova universita, 2002. str. 16-17. ISBN 80-210-2954-4.

Počet členů zastupitelstva je stanoven tak, aby zastupitelstvo mělo v obci, městysu, městě, městském obvodu, městské části:

- **Do 500 obyvatel** 5 – 15 členů
- **Nad 500 do 3 000 obyvatel** 7 – 15 členů
- **Nad 3 000 - 10 000 obyvatel** 11 – 25 členů
- **Nad 10 000 – 50 000 obyvatel** 15 – 35 členů
- **Nad 50 000 – 150 000 obyvatel** 25 – 45 členů
- **Nad 150 000 obyvatel** 35 – 55 členů

Rozhodující pro stanovení počtu zastupitelů je počet obyvatel obce k 1. lednu v roce, ve kterém se konají volby. Neurčí-li zastupitelstvo jinak, volí se počet zastupitelů podle počtu členů zastupitelstva obce v končícím volebním období. Volební období zastupitelstva je zákonem stanoveno na 4 roky.

Radě obce je v obecním zřízení věnována Hlava IV.¹⁵ Rada obce je výkonným orgánem obce v oblasti samostatné působnosti a ze své činnosti je odpovědná zastupitelstvu obce. V oblasti přenesené působnosti radě obce přísluší rozhodovat, jen stanoví-li tak zákon. V obci, kde se rada obce nevolí, vykonává její pravomoc starosta, nestanoví-li obecní zřízení jinak (§ 102 odst. 4).¹⁶ Radu obce tvoří starosta, místostarosta (evt. místostarostové) a další členové rady volení z řad členů zastupitelstva. Počet členů rady obce je lichý, činí nejméně 5 a nejvýše 11 členů a nesmí přesahovat třetinu počtu členů zastupitelstva obce. Z tohoto vyplývá, že rada obce se nevolí v obci, kde má zastupitelstvo menší počet než 15 členů. Je důležité uvést, že v případě, kdy je starosta nebo místostarosta odvolán z funkce nebo se ji vzdá, přestává být členem zastupitelstva. Nutno k radě obce zmínit, že poklesne-li počet členů rady obce pod 5 a na nejbližším zasedání zastupitelstva nebude doplněn na zákonem stanovené minimum 5 členů, vykonává od tohoto okamžiku její pravomoc zastupitelstvo obce, které může rozhodování o záležitostech podle ust. § 102 odst. 2 a 3 obecního zřízení svěřit zcela nebo jen zčásti starostovi. V případě, kdy klesne počet členů zastupitelstva v průběhu jejich funkčního období pod 11 členů, a na uprázdněné mandáty nenastoupí náhradníci,

¹⁵Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) § 99 - 102

¹⁶ § 102 odst. 4 zákona o obcích hovoří o tom, že v obcích kde starosta vykonává pravomoc rady obce je zastupitelstvu obce vyhrazeno též rozhodování ve věcech uvedených v § 102 odst. 2 písm. c), d), f), j) a l). Tedy působnost rady obce v obci, kde rada zřízena není, je delegována i zastupitelstvu obce, nikoliv jen starostovi.

končí činnost rady obce uplynutím třicátého dne od uprázdnění mandátů v zastupitelstvu obce. I v tomto případě pak vykonává funkci rady obce zastupitelstvo nebo na základě delegace starosta obce. V případě, že v průběhu funkčního období přesáhne počet členů rady obce jednu třetinu počtu členů zastupitelstva obce, aniž by klesl počet členů zastupitelstva pod zmíněných 11, plní rada obce nadále své funkce.

Starosta obce je vymezen v Hlavě IV. obecního zřízení.¹⁷ Starostu a místostarostu (místostarosty) volí do svých funkcí zastupitelstvo obce ze svých řad. Starosta i místostarosta obce musí být občanem České republiky a za výkon své funkce odpovídají zastupitelstvu obce.¹⁸ K pravomocem starosty patří jmenování a odvolání tajemníka obecního úřadu se souhlasem ředitele krajského úřadu v souladu se zvláštním zákonem (tam kde je funkce tajemníka zřízena).^{19 20} Dále starosta odpovídá za včasné projednání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok; plní úkoly zaměstnavatele podle zvláštních předpisů, uzavírá a ukončuje pracovní poměr se zaměstnanci obce a stanoví jim plat podle zvláštních předpisů²¹, pokud není v obci tajemník obecního úřadu, vedoucí odboru jmenuje, odvolává a stanoví jim plat, jen není-li zřízena rada obce; může po projednání s ředitelem krajského úřadu svěřit komisi výkon přenesené působnosti v určitých věcech, může požadovat po Policii České republiky spolupráci při zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku; odpovídá za informování veřejnosti o činnosti obce; zabezpečuje výkon přenesené působnosti v obcích, kde není tajemník obecního úřadu rozhoduje o záležitostech samostatné působnosti svěřené mu radou obce; plní obdobné úkoly jako statutární orgán zaměstnavatele podle zvláštních právních předpisů vůči uvolněným členům zastupitelstva a tajemníkovi obecního úřadu.²² Další základní činností starosty obce je, že svolává a zpravidla řídí zasedání zastupitelstva obce a rady obce, podepisuje spolu s ověřovateli zápis z jednání zastupitelstva obce a zápis rady obce.²³ Podle § 103 odst. 6 obecního zřízení výkon pravomoci starosty v případě jeho odvolání nebo

¹⁷Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) § 103 - 108

¹⁸Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) § 103 odst. 2

¹⁹Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) § 103 odst. 3

²⁰Zákon č. 312/ 2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů.

²¹Zákon č. 143/1992 Sb. Nařízení vlády č. 253/ 19992 Sb., o platových poměrech zaměstnanců orgánu státní správy, některých dalších orgánů a obcí, ve znění pozdějších předpisů.

²²Zákon č. 128/200 Sb., o obcích (obecní zřízení) § 103 odst. 4

²³Zákon č. 128/200 Sb., o obcích (obecní zřízení) § 103 odst. 5

se vzdání funkce vykonává místostarosta, kterého určilo zastupitelstvo k zastupování starosty, až do zvolení nového starosty. Hlavním úkolem starosty a místostarosty v oblasti samostatné působnosti je podepisování právních předpisů obce. Starosta rovněž může pozastavit výkon usnesení rady obce, má-li za to, že je nesprávné.²⁴ Věc pak podle ust. § 84 odst. 5 obecního zřízení předloží k rozhodnutí nejbližšímu zasedání zastupitelstva obce. Toto oprávnění starosty se nazývá „sistanční pravomoc“. Obecní zřízení se zmiňuje ještě o tzv. „dosavadním starostovi“. Dosavadní starosta v období ode dne konání voleb do ustanovení nově zvoleného zastupitelstva zabezpečuje výkon přenesené působnosti v obcích, kde není zřízena funkce tajemníka, vykonává některé pravomoci podle § 102 odst. 2, 3, 4, přijímá prohlášení o uzavření manželství.²⁵

Obecní úřad podle Hlavy IV. obecního zřízení tvoří starosta, místostarosta (místostarostové), tajemník obecního úřadu (tam, kde je zřízen) a zaměstnanci obecního úřadu. V čele obecního úřadu stojí starosta. Rada obce může zřídit pro jednotlivé úseky činnosti obecního úřadu odbory a oddělení, v nichž jsou začleněni zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu. Obecní úřad v oblasti samostatné působnosti plní úkoly, které mu uložilo zastupitelstvo obce nebo rada obce; pomáhá výborům a komisím v jejich činnosti; rozhoduje v případech stanovených tímto nebo jiným zákonem²⁶; vykonává přenesenou působnost podle § 61 odst. 1 písm. a) obecního zřízení s výjimkou věcí, které patří do působnosti jiného orgánu.²⁷

Zvláštní orgány obce zřizuje podle ust. § 106 obecního zřízení starosta obce a to v případech stanovených zvláštními zákony pro výkon přenesené působnosti. V případech stanovených zvláštními zákony vykonává zvláštní orgán obce s rozšířenou působností státní správu pro správní obvod obce s rozšířenou působností. V čele zvláštního orgánu obce může být jen osoba, která, nestanoví-li zvláštní zákon jinak, prokázala odbornou způsobilost v oblasti přenesené působnosti, pro jejíž výkon byl zvláštní orgán obce zřízen (např. zvláštním

²⁴Zákon č. 128/200 Sb., o obcích (obecní zřízení) § 105

²⁵Zákon č. 128/200 Sb., o obcích (obecní zřízení) § 107

²⁶Např. § 22 odst 7 zák. č. 250/2002 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění zákona č. 477/2008 Sb.

²⁷Jedná se o Hlavu III. Obecního zřízení, kde se hovoří o přenesené působnosti; v případech, kdy je území obce správním obvodem; o tom, čím se řídí orgány obce při výkonu přenesené působnosti.

orgánem obce může být tzv. přestupková komise podle zák. č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v jejímž čele stojí osoba se způsobilostí pro výkon předsedy přestupkové komise).

Zastupitelstvo obce může na základě obecního zřízení zřídit jako své iniciativní a kontrolní orgány výbory. Svá stanoviska a návrhy poté předkládají výbory zastupitelstvu obce. Zastupitelstvo obce zřizuje vždy finanční a kontrolní výbor. Obec, v jejímž územním obvodu žije podle posledního sčítání lidu alespoň 10% občanů hlásících se k národnosti jiné než české, zřizuje výbor pro národnostní menšiny.²⁸

Rada obce může zřídit jako své iniciativní a poradní orgány komise. Svá stanoviska a náměty pak předkládají komise radě obce. Z tohoto ustanovení obecního zřízení je zřejmé, že komise jsou orgány nepovinné, na rozdíl od výše zmíněných výborů.²⁹

2.5 PŮSOBNOST OBCÍ

Působnost obce lze charakterizovat jako souhrn práv povinností, které jsou obci stanoveny k plnění jejích úkolů. Obec jako samosprávný celek vykonává svoji působnost v rámci určitého území. V rámci své působnosti realizuje obec své pravomoci, což je soubor nástrojů k plnění svěřených úkolů. Při výkonu činnosti obce se setkáváme s několika pojmy působnosti:

- **Územní působnost** – je určena územními hranicemi obce, kdy v rámci tohoto území jsou obce a její orgány oprávněny realizovat své úkoly svěřené jí ve veřejné správě. Platná právní úprava v České republice umožňuje, aby obec (nebo její orgány) vykonávala za určitých podmínek některé agendy státní správy i na území jiných obcí. Jedná se především o případy obce s pověřeným obecním úřadem a obce s rozšířenou působností, které vykonávají státní správu pro správní obvod zahrnující

²⁸Zákon č. 128/200 Sb., o obcích (obecní zřízení) § 117 odst. 1

²⁹Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) § 122

území více obcí. Vymezení územní působnosti je důležité především pro stanovení oblasti použití pravomoci obce.³⁰

- **Věcná působnost** – do věcné působnosti se řadí veřejné záležitosti různého charakteru. Obci např. přísluší zabezpečovat místní záležitosti veřejného pořádku, mohou stanovit formou obecně závazné vyhlášky místní poplatky, mohou zřizovat školy a školská zařízení, mohou ukládat pokuty právnickým osobám, hospodařit se svým majetkem.³¹ Věcná působnost obcí je realizována jednak formou samosprávy (samostatné působnosti) a jednak formou přenesené státní správy na obec (přenesená působnost). Oba druhy věcné působnosti musí mít zákonný základ, přičemž zákonodárce v případě samostatné působnosti musí respektovat garance dané samosprávě Ústavou, zatímco v přenesené působnosti obec může činit jen to, co na ni zákon výslovně v oblasti státní správy přenáší.³²
- **Samostatná působnost** – oblast záležitostí, které jsou v zájmu obce a občanů obce, pokud nejsou zákonem svěřeny státu, krajům nebo pokud nejde o přenesenou působnost orgánů obce. Samostatná působnost obcí je uvedena v zákonech příkladným výčtem a dále jako péče o komplexní rozvoj územního obvodu obce v souladu s místními předpoklady a zvyklostmi, zejména vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb ochrany a rozvoje zdravých životních podmínek, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku. Do samostatné působnosti obce patří zejména hospodaření obce, nabývání, zcizení a zatěžování majetku obce, poskytování a přijímání půjček.³³ Velmi známým výkonem samostatné působnosti obce je zřízení a zrušení

³⁰KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů - základy komunálního práva*. Praha: WoltersKluwer Česká republika, 2010. Právní monografie (WoltersKluwer ČR). str. 163. ISBN 978-80-7357-561-8.

³¹KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů - základy komunálního práva*. Praha: WoltersKluwer Česká republika, 2010. Právní monografie (WoltersKluwer ČR). str. 163-164. ISBN 978-80-7357-561-8.

³²KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. str. 123. ISBN 978-80-7201-665-5.

³³KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. str. 124. ISBN 978-80-7201-665-5.

„Obecní (městské) policie“, kdy tak může učinit zastupitelstvo obce na základě obecně závazné vyhlášky.³⁴

- **Přenesená působnost** – státní správa vykonávána obcí je přenesenou působností, jež je určena ve speciálních zákonech, přičemž na obce je přenesena rozdílná míra státní správy. Dle Ústavy může zákon svěřit orgánům územní samosprávy výkon státní správy.³⁵ Při výkonu přenesené působnosti se obec řídí právním řádem, ale i usneseními vlády a směrnicemi ústředních správních úřadů (ministerstva a jiné ústřední orgány státní správy). Výjimkami je vydávání nařízení obce a rozhodování o právech, právem chráněných zájmech a povinnostech osob (vnější formy činnosti obce), kdy se řídí jen právním řádem.³⁶

Rozlišit, zda-li jde v konkrétním případě o činnost samostatnou či přenesenou, tedy zda-li se jedná o výkon samosprávy nebo státní správy, není vždy jednoduché, a to i přes demonstrativní výčet samostatné působnosti obce, neboť se v moderní společnosti mění tradiční poměr mezi samosprávou a státní správou v dynamický funkční vztah prolínající se. Důležitá je úspěšnost při správě společnosti.³⁷

³⁴Zákon ČNR č. 533/1991 Sb., o obecní policii v platném znění, § 1 odst. 1; Zákon o obcích § 84 odst. 2 písm. o).

³⁵Zákon č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky čl. 105

³⁶KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. str. 148. ISBN 978-80-7201-665-5.

³⁷KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. str. 156. ISBN 978-80-7201-665-5.

3 VZNIK OBCE

Vznik nové obce se samozřejmě řídí právní úpravou České republiky. Po prostudování platné právní úpravy obecního zřízení jsem zjistil, jakým způsobem může vzniknout nová obec. Nová obec může vzniknout následujícími čtyřmi způsoby:

- **Sloučením obcí,**
- **připojením obcí,**
- **oddělením obcí,**
- **změnou nebo zrušením vojenského újezdu.**

3.1 SLOUČENÍ OBCÍ

Dvě nebo více obcí, které spolu sousedí, se mohou na základě dohody sloučit. Území obce po sloučení tvoří území slučovaných obcí. Obec ponese po sloučení název, na kterém se slučované obce dohodnou. Jestliže se obce na názvu nedohodnou, rozhodne o něm Ministerstvo vnitra. V případě nového názvu sloučené obce uděluje souhlas rovněž Ministerstvo vnitra.³⁸ Z tohoto tedy vyplývá, že sloučení obce závisí na vzájemné dohodě dvou a více obcí, které spolu musí sousedit. Toto jsou povinné podmínky pro to, aby mohlo dojít ke vzniku nové obce tímto zákonem daným způsobem. Rovněž z tohoto plyne, že nová obec bude tvořena větším územím, více občany, větším finančním potenciálem, tedy výkon jejích práv a povinností bude ve spojení s občany a územím daleko složitějším. To, jaký název ponese nová obec, je na vzájemné dohodě. Domnívám se, že se jedná o většinu případů ve srovnání s tím, kdy o názvu nové obce bude rozhodovat Ministerstvo vnitra.

3.2 PŘIPOJENÍ OBCÍ

Obec se může na základě dohody s jinou obcí k této připojit. I zde je jedna povinná podmínka, kterou je, že obce spolu musí sousedit. Z tohoto vyplývá, že obec, která se připojuje, zanikne, nová obec nese název obce, ke které je připojována, tedy odpadá problém s názvem obce. Rovněž roste území nové obce, počet obyvatel, její finanční potenciál a tedy možnosti působnosti obce.³⁹

³⁸Zákon č. 128/2000Sb., o obcích (obecní zřízení) § 19 odst. 1), 2)

³⁹Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) § 19 odst. 3

Pro sloučení a připojení obcí platí stejná zákonem daná pravidla, která se týkají dohody. Dohodu o sloučení obcí nebo připojení obce lze uzavřít na základě rozhodnutí zastupitelstev dotčených obcí, pokud do 30 dnů od zveřejnění tohoto rozhodnutí není podán návrh na konání místního referenda o této věci.⁴⁰ Je-li podán takový návrh, je k uzavření dohody o sloučení obcí nebo připojení obce nutné souhlasné rozhodnutí místního referenda konaného v obci, ve které byl podán návrh na jeho konání. Dotčené obce oznámí příslušnému krajskému úřadu rozhodnutí svých zastupitelstev, na jejichž základě má být uzavřena dohoda o sloučení obcí nebo připojení obce. Je-li konáno referendum o sloučení obcí nebo o připojení obce, oznámí dotčené obce i rozhodnutí přijaté v místním referendu.⁴¹

Dohoda o sloučení obcí nebo připojení obce musí obsahovat:

- a) *„Den, měsíc a rok, ke kterému se obce slučují nebo se obec připojuje,*
- b) *název obce a sídlo jejich orgánů, jde-li o sloučení obcí*
- c) *určení právních předpisů obcí, které byly vydávány slučovanými obcemi nebo připojovanou obcí a zůstanou v platnosti v celé obci po sloučení nebo připojení,*
- d) *výčet katastrálních území obce po sloučení nebo připojení,*
- e) *určení majetku včetně finančních prostředků, ostatních práv a závazků, právnických osob a organizačních složek slučovaných obcí nebo obce, která se připojuje.“⁴²*

Právním nástupcem sloučených nebo připojených obcí je obec vzniklá jejich sloučením nebo obec, která po připojení obce nezaniká. Tato obec se stává příjemcem výnosu daní podle zvláštního zákona, které by jinak podle zvláštních právních předpisů připadaly zaniklé obci. Na tuto obec přechází též majetek, včetně finančních prostředků zaniklých obcí, včetně jejich práva zakladatele a zřizovatele právnických osob, a dále organizační složky těchto obcí, a to dnem, ke kterému se obce slučují nebo se obec připojuje. Nově vzniklá obec nebo obec, která po připojení nezanikla, zašle opis dohody Ministerstvu vnitra, Ministerstvu

⁴⁰Zákon č. s 22/2004 Sb. o místním referendu, ve znění pozdějších předpisů

⁴¹Zákon č. 128/2000 Sb. zákon o obcích (obecní zřízení) § 19 odst. 4

⁴²Zákon č. 128/2000 Sb. zákon o obcích (obecní zřízení) § 19 odst. 5

financí, Českému úřadu zeměměřickému a katastrálnímu úřadu a příslušnému Finančnímu úřadu.⁴³

Pro zřízení a zrušení městského obvodu nebo městské části statutárního města platí obdobná pravidla jako pro obec. Městský obvod nebo městská část jsou organizačními jednotkami statutárního města. Zřídit nebo zrušit městský obvod nebo městskou část statutárního města lze pouze na základě rozhodnutí zastupitelstva města, lhůta na podání návrhu na referenda je rovněž 30 dnů od zveřejnění tohoto rozhodnutí. V takovém případě je nutno souhlasného rozhodnutí v místním referendu na území obvodu nebo části, kde se navrhuje takové opatření, aby mohl být městský obvod zřízen či zrušen nebo městská část mohla být zřízena nebo zrušena. Za výše uvedených podmínek lze městský obvod nebo městskou část připojit k jinému městskému obvodu nebo městské části. Rozhodnutí o zřízení, připojení nebo zrušení městského obvodu nebo městské části musí obsahovat stejné náležitosti jako je tomu u obcí. Místo názvu obce se však uvede název zřizovaného městského obvodu nebo městské části nebo název městského obvodu nebo městské části, k nimž se jiný městský obvod nebo městská část připojuje. Opis rozhodnutí je rovněž zasílán Ministerstvu vnitra, Ministerstvu financí, Českému úřadu zeměměřickému a katastrálnímu a příslušnému finančnímu úřadu.⁴⁴

3.3 ODDĚLENÍ OBCÍ

Nová obec může vzniknout rovněž oddělením části obce. Postup při takovém vzniku nové obce rovněž stanoví právní úprava obecního zřízení. V té se uvádí, že obec, která se chce oddělit, musí mít samostatné katastrální území sousedící nejméně se dvěma obcemi nebo jednou obcí a cizím státem a tvoří souvislý územní celek; po oddělení musí mít alespoň 1 000 občanů. Stejně podmínky musí splňovat i obec po oddělení její části. S oddělením části obce musí vyslovit souhlas v místním referendu občané žijící na území té části obce, která se chce oddělit. V té části obce, která se chce oddělit, ustaví občané přípravný výbor. Přípravný výbor tvoří oprávněný občan⁴⁵ a jeho zástupci. Lze ustavit pouze jeden přípravný výbor. Počet členů přípravného výboru je lichý a tvoří jej nejméně tři

⁴³Zákon č. 128/2000 Sb. zákon o obcích (obecní zřízení) § 19 odst. 6

⁴⁴Zákon č. 128/2000 Sb. zákon o obcích (obecní zřízení) § 20

⁴⁵ Zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu ve znění pozdějších novel § 11

členové. Členem přípravného výboru může být občan obce, který má trvalý pobyt v té části obce, která se chce oddělit.

Přípravný výbor:

- a) *„Navrhuje upřádání místního referenda o oddělení části obce a podílí se na jeho přípravě a provedení,*
- b) *podílí se na přípravě návrhu na oddělení části obce,*
- c) *jedná za nově vznikající obec při uzavírání dohody o rozdělení majetku,*
- d) *je účastníkem řízení o oddělení části obce; nemůže však podat návrh na oddělení části obce krajskému úřadu“.*⁴⁶

Zde jsou zákonem popsány podmínky pro oddělení obce nebo její části, kdy je potřeba zajištění zejména osobního prvku, tj. dostatečného počtu občanů obce, která se chce oddělit, ale i obce, od které dojde k oddělení její části. V tomto případě vzniku nové obce je aplikován rovněž i zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu, ve znění pozdějších předpisů, protože konání „místního referenda“ je v tomto případě povinné, tedy jedná se o případ, kdy je brán ohled na názor občana v případech rozhodování ve věcech veřejných.⁴⁷

V případě oddělení části obce rozhoduje krajský úřad v přenesené působnosti na návrh obce, který podá obec na základě kladného výsledku místního referenda konaného v té části obce, která se chce oddělit. Nepodá-li obec návrh do 30 dnů ode dne vyhlášení výsledků místního referenda, nebo jestliže v návrhu na oddělení části obce provede změny, které jsou v rozporu s rozhodnutím přijatým v místním referendu, může tak učinit kterýkoliv občan obce.

Návrh na oddělení části obce musí obsahovat:

- a) *„Den, měsíc, rok, ke kterému se část obce odděluje,*
- b) *vymezení nově vznikající obce po oddělení části obce výčtem jejích katastrálních území včetně příslušných mapových podkladů,*
- c) *počet občanů obce ke dni podání návrhu na oddělení její části jakož i počty občanů obce v jednotlivých částech, které se mají oddělit,*

⁴⁶Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské řízení)

⁴⁷Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) § 21

- d) *rozdělení výnosu daní v poměru podle počtu obyvatel původní a nově vzniklé obce do doby, než bude stanoveno procento, kterým se na výnosech daní podílí nově vzniklá obec“.*⁴⁸

Součástí návrhu na oddělení části obce je písemná dohoda obce a přípravného výboru o rozdělení majetku obce mezi původní obec a nově vzniklou obec, bylo-li této dohody dosaženo. Zákonodárce myslel i na případ, kdy k takové dohodě mezi obcí a přípravným výborem nedojde. Pak se majetek rozdělí mezi původní obec a nově vzniklou obec takto:

- a) *„Vlastnické právo k nemovitostem, včetně jejich příslušenství, jakož i věcná práva k věcem cizím a závazky vážnoucí na nemovitostech, přecházejí na tu obec, na jejímž území se nemovitost nachází; pro přechod vlastnického práva k nemovitostem je rozhodný stav ke dni konání místního referenda o oddělení části obce,*
- b) *v poměru podle počtu obyvatel původní obce a nově vzniklé obce přecházejí na nově vzniklou obec movité věci, s výjimkou příslušenství nemovitostí, finanční prostředky, závazky, podíly na právnických osobách založených obcí a ostatní práva“.*⁴⁹

Krajský úřad svým rozhodnutím schválí návrh obce na oddělení její části, jsou-li splněny všechny podmínky stanovené zákonem. Rozhodnutí o oddělení části obce musí obsahovat náležitosti stanovené v návrhu na oddělení části obce. Dále toto rozhodnutí Krajského úřadu obsahuje schválení dohody mezi přípravným výborem a obcí pokud byla sjednána. Opis pravomocného rozhodnutí zašle krajský úřad Ministerstvu vnitra, Ministerstvu financí, Českému úřadu zeměměřickému a katastrálnímu, příslušnému katastrálnímu úřadu a finančnímu úřadu.⁵⁰

Při tomto způsobu vzniku nové obce je potřeba do 3 měsíců po ustanovujícím zasedání zastupitelstva nově vzniklé obce, aby původní obec předala nově vzniklé obci majetek, který jí náleží podle rozhodnutí krajského úřadu nebo, neobsahuje-li rozhodnutí krajského úřadu schválení dohody mezi přípravným výborem a obcí, nemovitosti podle předchozího zmíněného bodu a).

⁴⁸Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) § 22 odst. 2

⁴⁹Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) § odst. 3 a 4

⁵⁰Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) § 22 odst. 5 a 6

O předání majetku pořídí původní a nově vzniklá obec písemný zápis. Tento majetek včetně finančních prostředků, pohledávek a závazků do doby jeho předání spravuje původní obec, která však s ním nemůže nakládat jiným způsobem, než z něj uhrazovat náklady spojené s nezbytnou údržbou majetku a s provozem organizačních složek nově vzniklé obce a nájemné za užívání věcí touto obcí. V nově vzniklé obci platí právní předpisy obce, které platily na jejím území před jejím vznikem, a to do doby, než budou zrušeny nebo nahrazeny novými.⁵¹

Sloučení obce, připojení obce, městských částí nebo městských obvodů nebo oddělení části obce lze provést k počátku kalendářního roku. Návrh na oddělení části obce musí být podán krajskému úřadu nejpozději do 30. června předchozího kalendářního roku.⁵²

Dohoda o sloučení obcí, dohoda o připojení obce k jiné obci, jakož i rozhodnutí krajského úřadu o oddělení části obce jsou podkladem k zápisu změn práv dotčených obcí k nemovitostem do katastru nemovitostí a k provedení změny údajů o katastrálních územích a hranic obcí v katastru nemovitostí. Obdobně to platí v případě rozhodnutí zastupitelstva města o zřízení nebo zrušení městského obvodu nebo městské části, jakož i o připojení městského obvodu nebo městské části.⁵³

Změna hranic obcí, při níž nedochází ke sloučení obcí, připojení obce nebo oddělení části obce, se uskutečňuje na základě dohody zúčastněných obcí po projednání s příslušným katastrálním úřadem. Uzavření dohody oznámí obec Ministerstvu financí, Českému úřadu zeměměřickému a katastrálnímu, příslušnému katastrálnímu úřadu a finančnímu úřadu.⁵⁴

3.4 ZMĚNA NEBO ZRUŠENÍ VOJENSKÉHO ÚJEZDU

Vojenské újezdy (dále jen „újezdy“) náleží vždy k území jednoho kraje. Majetek na území újezdu smí být jen ve vlastnictví státu. Výjimku tvoří majetek vnesený. Újezd není přiřazen k žádné obci. V současné době se na území České republiky nachází čtyři újezdy, které vždy náleží k území jednoho okresu a kraje. Jedná se o újezdy a území krajů:

⁵¹Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) § 23

⁵²Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) § 24

⁵³Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) § 25

⁵⁴Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) § 26

- **Boletice** - území Jihočeského kraje, leží západně od Českého Krumlova, zřízen jako vojenský tábor vládou ČSR dne 7. 2. 1936, jako vojenský újezd prohlášen vládou 6. 6. 1950 s platností od 1. 7. 1950, rozšířen na základě usnesení vlády ČSR ze dne 5. 2. 1952 ze zpětnou platností k 1. 2. 1952,
- **Březina** – území Jihomoravského kraje, leží severně od Vyškova, jako vojenský tábor zřízen vládou ČSR dne 7. 2. 1936, vojenským újezdem prohlášen vládou ČSR dne 17. 4. 1951 s platností od 1. 5. 1951,
- **Hradiště** – území Karlovarského kraje, leží východně od Karlových Varů. Jako vojenských újezd zřízen předsednictvím vlády ČSR ze dne 4. 3. 1953 ze zpětnou platností k 1. 2. 1953,
- **Libavá** – území Olomouckého kraje, leží severovýchodně od Olomouce. Jako vojenský tábor zřízen vládou ČSR dne 17. 9. 1946, vojenským újezdem prohlášen vládou ČSR 6. 6. 1950 s platností od 1. 7. 1950, rozšířen na základě usnesení vlády ČSR ze dne 5. 2. 1952 ze zpětnou platností k 1. 2. 1952.

Vojenským újezdem zákon stanoví: „*Vymezenou část území státu, určenou k zajišťování obrany státu a k výcviku ozbrojených sil. Újezd tvoří územní správní jednotku. Způsob evidování nemovitostí na území újezdu a označování hranic újezdu stanoví zvláštní právní předpis.*“ „*Újezd a újezdní úřady se zřizují, mění a ruší zákonem.*“⁵⁵

Státní správu na území újezdu vykonává újezdní úřad, který má postavení správního úřadu a je vojenským orgánem, jenž je podřízen Ministerstvu obrany.⁵⁶ Újezd jako správní úřad vykonává přenesenou působnost.⁵⁷ V čele úřadu je voják z povolání, kterého zákon označuje jako přednostu, tedy tato pozice nevzniká na základě voleb, ale jmenováním.⁵⁸ Z tohoto je zřejmé, že újezdní úřad nemá orgány jako obec, tím je myšleno zastupitelstvo, a obyvatelé újezdu nemohou přednostu volit, tedy neurčují, kdo bude jejich nejvyšším představitelem v tomto správním úřadu. Obyvatelům újezdu ale zůstávají práva volby do krajských zastupitelstev, Poslanecké sněmovny, Senátu a právo vyjádřit se v krajském a celostátním referendu. Od roku 2002 je v újezdech zřizován poradní orgán přednosty, který je

⁵⁵Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany státu § 30

⁵⁶Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany státu § 31

⁵⁷Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany státu § 73b

⁵⁸Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany státu § 32

nazýván Rada pro rozvoj vojenského území. Pokud má dojít ke zřízení, změně nebo zrušení újezdu, dojde tak na základě novelizace zákona o zajišťování obrany státu, protože ten je dominantním právním předpisem pro újezdy, jako je obecní zřízení dominantním právním předpisem pro obce. Újezd a obec mají společný územní a osobní prvek. Ekonomický prvek u újezdu chybí, protože podle zákona jsou výdaje na činnost újezdního úřadu hrazeny z rozpočtu Ministerstva obrany.⁵⁹ A rovněž újezdu chybí i prvek mocenský, neboť újezdnímu úřadu není dána pravomoc k normotvorbě.

3.5 POSLEDNÍ ZMĚNY VOJENSKÝCH ÚJEZDŮ A VZNIK NOVÝCH OBCÍ

Ještě v roce 2015 bylo na území ČR 5 újezdů, kdy tím pátým byl újezd Brdy, který se nacházel ve Středočeském kraji v západní části okresu Příbram (**viz Příloha č. 3**). Újezdní úřad měl sídlo v obci Jince. Brdy byly zrušeny na základě zákona o hranicích vojenských újezdů⁶⁰ a to ke dni 31. 12. 2015. Tento zákon dále upravuje připojení dosavadního katastrálního území Brd k územím jednotlivých obcí. Místem trvalého pobytu občana, který byl hlášen k trvalému pobytu na katastrálním území újezdu, se stalo místo trvalého pobytu v obci, k jejímuž území katastrální území újezdu bylo připojeno, nebo pokud tímto místem byl újezdní úřad Brdy, tak se tímto novým místem pobytu občana stává sídlo obecního úřadu obce Jince. Majetek České republiky, který se nacházel na území újezdu Brdy, po připojení k jednotlivým obcím zůstal ve vlastnictví státu s výjimkou staveb a technických zařízení s příslušenstvím pro čerpání a pozemních komunikací nezbytných pro zabezpečení obslužnosti obcí, kdy tyto stavby a technická zařízení přešly k 1. lednu 2016 do vlastnictví příslušných obcí s krajů.

Dále tento zákon upravil změnu hranic újezdu Boletice, kdy se z dosavadních katastrálních území újezdu Boletice vyčlenilo katastrální území obce Polná na Šumavě, a na tomto území vznikla nová obec Polná na Šumavě.⁶¹ V tomto újezdu došlo k připojení některých dosavadních katastrálních území újezdu Boletice k některým obcím.

Další změnou, kterou tento zákon přinesl, je změna hranic újezdu Březina, kdy některá dosavadní území tohoto újezdu přešla pod jednotlivé obce.⁶²

⁵⁹Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany státu § 31 odst 2.

⁶⁰Zákon č. 15/2015 Sb., o hranicích vojenských újezdů §1

⁶¹Zákon č. 15/2015 Sb., o hranicích vojenských újezdů §2

⁶²Zákon č. 15/2015 Sb., o hranicích vojenských újezdů §3

Tento zákon se dotkl ještě dalšího újezdu, kterým je újezd Hradiště, kdy i zde došlo ke změně v katastrálním území, kdy došlo k vyčlenění katastrálního území Bražec u Doupova, Bražec u Těšetic a Doupovského Hradiště. Vznikly nové obce Bražec a Doupovské Hradiště.⁶³

Ke změně v katastrálním území újezdu Libavá došlo na základě tohoto zákona rovněž, když z katastrálního území újezdu Libavá bylo vyčleněné katastrální území Město Libavá, Město Libavá I., Město Libavá II., Kozlov u Velkého újezdu, Kozlov u Velkého újezdu I. a Luboměř u Polštátu. Došlo tak ke vzniku nových obcí Město Libavá, Kozlov a Luboměř pod Strážnou.⁶⁴

Došlo rovněž ke změně sídel újezdních úřadů, kdy sídlem Újezdního úřadu Boletice se stala obec Kájov, sídlem Újezdního úřadu Březina se stalo město Vyškov, sídlem Újezdního úřadu Hradiště se stalo město Karlovy Vary a sídlem Újezdního úřadu Libavá se stala obec Město Libavá.⁶⁵

Dále došlo ke změně hranic území krajů Středočeského a Plzeňského, kdy některé dosavadní katastrální území újezdu Brdy přešly z území kraje Středočeského do kraje Plzeňského. Některé katastrální území újezdu Březina přešlo z kraje Jihomoravského do kraje Olomouckého, některé katastrální území újezdu Hradiště přešlo k kraje Karlovarského do kraje Ústeckého a některé katastrální území újezdu Libavá přešlo z kraje Olomouckého do kraje Moravskoslezského. Všechny tyto změny hranic krajů vešly v platnost k datu nabytí účinnosti tohoto zákona, tedy k 1. lednu 2016.⁶⁶

Tento zákon dále upravil majetkové zabezpečení obcí a krajů, uspokojování potřeb občanů a další otázky příslušející tomuto zákonu.⁶⁷

3.6 VZNIK A ZÁNİK MĚSTSKÝCH ČÁSTÍ NA ÚZEMÍ HLAVNÍHO MĚSTA

Zvláštní právní úprava platí pro hlavní město České republiky, pro Prahu, která se řídí zákonem č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, kdy je Praha jako město členěna na 112 katastrálních území. Změny hranic mezi městskými částmi hlavního města se uskutečňují na základě dohody zúčastněných městských částí, po projednání s příslušným katastrálním úřadem a se souhlasem zastupitelstva hlavního města Prahy. Dvě nebo více městských částí hlavního města, které spolu

⁶³Zákon č. 15/2015 Sb., o hranicích vojenských újezdů §4

⁶⁴Zákon č. 15/2015 Sb., o hranicích vojenských újezdů §5

⁶⁵Zákon č. 15/2015 Sb., o hranicích vojenských újezdů §6

⁶⁶Zákon č. 15/2015 Sb., o hranicích vojenských újezdů §7

⁶⁷Zákon č. 15/2015 Sb., o hranicích vojenských újezdů §8 a dále

sousedí, se mohou na základě vzájemné dohody a se souhlasem zastupitelstva hlavního města sloučit. Městská část se může na základě dohody a se souhlasem zastupitelstva hlavního města připojit k jiné městské části, s níž sousedí. Dohodu o sloučení městských částí lze uzavřít na základě rozhodnutí zastupitelstev dotčených městských částí, pokud do 30 dnů od zveřejnění tohoto rozhodnutí není podán návrh na konání místního referenda o této věci. Je-li podán návrh na konání místního referenda, je k uzavření takovéto dohody o sloučení městských částí nebo připojení městské části nutné souhlasné rozhodnutí místního referenda konaného v městské části, ve které byl podán návrh na jeho konání. Dohoda o sloučení městských částí nebo připojení městské části musí obsahovat:

- a) *„Den, měsíc a rok, ke kterému se městské části slučují nebo se městská část připojuje,*
- b) *název městské části a sídlo jejích orgánů, jde-li o sloučení městských částí*
- c) *popis hranic městské části po sloučení nebo připojení,*
- d) *určení majetku, včetně finančních prostředků, ostatních práv a závazků, právnických osob a organizačních složek slučovaných městských částí nebo městské části, která se připojuje“.*⁶⁸

Právním nástupcem všech sloučených nebo připojených městských částí je městská část vzniklá jejich sloučením nebo městská část, která při připojení městské části nezaniká. Na tuto městskou část přechází majetek, včetně finančních prostředků a organizačních složek zanikajících městských částí, ostatní práva a závazky těchto městských částí, včetně jejich práva zakladatele a zřizovatele právnických osob, a to dnem, ke kterému se městské části slučují nebo se městská část připojuje. Nově vzniklá městská část nebo městská část, která po připojení nezanikla, zašle opis dohody Ministerstvu vnitra, příslušnému katastrálnímu úřadu a finančnímu úřadu. Sloučení nebo připojení městských částí lze provést jen k počátku kalendářního roku. Žádost o souhlas se sloučením nebo připojením městské části musí být podána hlavnímu městu Praze nejpozději do 30. června kalendářního roku, má-li být sloučení nebo připojení městské části provedeno k 1. lednu následujícího kalendářního roku. Dohoda o sloučení městských částí nebo dohoda o připojení městské části k jiné městské části jsou podkladem

⁶⁸Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze § 11 odst. 6

k zápisu změny práv dotčených městských částí k nemovitostem do katastru nemovitostí záznamem.⁶⁹

Z tohoto je tedy zřejmé, že pokud se jedná o sloučení dvou městských částí nebo připojení městské části k jiné městské části v hlavním městě, je postup obdobný jako je tomu u sloučení nebo připojení obcí.

Pokud jde o připojení sousední obce k hlavnímu městu Praze nebo oddělení městské části, která územně sousedí s jinou obcí, od hlavního města Prahy je možné jej provést pouze zákonem⁷⁰, protože hlavní město Praha je vyšším územně správním celkem („krajem“), tedy platí zde, že: „Hranice vyšších územích samosprávních celků lze měnit pouze zákonem“.⁷¹

Vysloví-li občané městské části, která má alespoň 500 obyvatel a územně sousedí s jinou obcí, v místním referendu souhlas s oddělením této městské části od hlavního města, je zastupitelstvo hlavního města povinno ve lhůtě 90 dnů ode dne konání místního referenda podat Poslanecké sněmovně návrh zákona o změně území hlavního města. Pokud se jedná o změny hranic hlavního města, při nichž nedochází k připojení sousední obce k hlavnímu městu nebo k oddělení městské části, která územně sousedí s jinou obcí, od hlavního města, uskuteční se na základě dohody hlavního města a sousední obce po projednání s příslušnými katastrálními úřady. Uzavření dohody se oznámí Ministerstvu financí, Českému úřadu zeměměřičskému a katastrálnímu a příslušným finančním úřadům.⁷²

3.7 VZNIK POSLEDNÍ MĚSTSKÉ ČÁSTI NA ÚZEMÍ HLAVNÍHO MĚSTA

Praha je členěná na 10 městských obvodů, 57 samosprávných městských částí, které jsou spravovány zastupitelstvem, starostou, radou a úřadem městské části. Poslední vzniklou městskou částí je Troja, která vznikla na základě obecně závazné vyhlášky hl. města Prahy z roku 1991.⁷³ Touto vyhláškou byl vydán statut hl. města Prahy a v části IV. této vyhlášky byla zřízena městská část Praha – Troja. Troja je součástí městského obvodu Prahy 7. Název Troja pochází z německého „Troja“. V minulosti se jednalo o vesnici a obec, nyní o městskou část. Z historie Troje je nutno zmínit, že tato se stala k 1. lednu 1922 součástí

⁶⁹Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze § 11

⁷⁰Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze § 12 odst. 1

⁷¹Ústavní zákon č. 347/ 1997 Sb, o vytvoření vyšších územních samosprávních celků a o změně ústavního zákona ČNR č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky čl. 2

⁷²Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze § 12 odst. 2

⁷³Obecně závazná vyhláška hl. města Prahy č. 21/1991 Sb.,

Velké Prahy jako jedna z osmi obcí Karlínského okresu. Až do roku 1949 byla přiřčleněna k Libni jako součást Prahy 8. K 1. dubnu 1949 byla administrativně rozdělena na dvě části, kdy horní část (na Bohnické přehradě) zůstala v obvodu Praha 8 a dolní část (při Vltavě) byla administrativně přiřčleněna k holešovickému obvodu Praha 7. Toto členění zůstalo zachováno i při snížení počtu pražských obvodů z 16 na 10 v roce 1960. Obě části Troje zůstaly členěny na dolní část spadající pod Prahu 7 a horní část spadající pod Prahu 8 i po vzniku samosprávných městských částí k 1. červenci 2001. K 1. lednu 1992 byla Troja vyčleněna a stala se tak poslední 57. městskou částí hlavního města Prahy a to jak jsem zmínil na začátku této kapitoly na základě obecné vyhlášky z roku 1991.⁷⁴

⁷⁴Městská část Praha – Troja. Aktuální informace [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-03-11]. Dostupné z: <http://www.mctroja.cz/povinne-zverejnene-informace/>

4 VÝHODY A NEVÝHODY VZNIKU NOVÉ OBCE

4.1 VÝHODY VZNIKU NOVÉ OBCE

Samospráva obce je založena na principu samostatné správy věcí veřejných na nejnižší úrovni. Tedy jde o to, že se mohou občané prostřednictvím „své“ obce podílet na správě věcí veřejných, neboť jak je uvedeno v úvodní kapitole této bakalářské práce, veřejná správa se dělí na samosprávu a státní správu. Tedy první výhodou vzniku nové obce je ta, že občané nově vzniklé obce (nebo městské části) se mohou snadněji zapojit do chodu jejich obce (městské části), tedy do řešení problémů týkajících se přímo nich. Tyto problémy tedy mohou řešit občané z pozice svého vnějšího postavení – „statusu“ (občan se podílí na samosprávě, aniž by byl jejím zaměstnancem – např. formou voleb do orgánů samosprávy) nebo u vnitřního postavení – „statusu“ (občan se podílí na samosprávě jako její zaměstnanec – např. jako zastupitel, člen rady, starosta, ...). Dále se mohou občané nově vzniklé obce snadněji podílet na rozvoji území, např. v oblasti změny územního plánu pro výstavbu svých domů, bytů a jiných objektů a nebo se zapojit snadněji do uspokojování jejich aktuálních potřeb (kulturních, sociálních, zdravotních, vzdělávacích...). Výběr vhodných kandidátů na pozice do orgánů obce je v tomto případě daleko snadnější, protože se lidé navzájem daleko lépe znají. Další výhodou, kterou bych chtěl zdůraznit, je lépe využitelný ekonomický potenciál na činnost nově vzniklé obce. Tyto prostředky, kdy se primárně jedná o dotace ze státního rozpočtu a rozpočtu kraje, je možné daleko lépe a vhodněji využít. Do samotného plánování rozpočtu na další rozpočtové období se lépe stanovují priority a území menší obce se rozvíjí viditelněji. Priority větší obce jsou přece jen jiné než by všichni její občané chtěli, tedy nikdy nelze uspokojit potřeby všech občanů malým počtem rozhodnutí. Důležitá je zde spolupráce mezi územně samosprávnými celky, tedy obcemi a kraji, a tento smíšený systém výkonu samosprávy⁷⁵ je tím nejvhodnějším. Důležité je připomenout, že do činnosti územních samosprávných celků (krajů a obcí) může zasáhnout stát pouze zákonem stanoveným způsobem a jen vyžaduje-li to ochrana zákona.⁷⁶

⁷⁵Smíšený systém samosprávy neboli „systém německý“ znamená, že na úrovni obecní samosprávy je vykonávána samospráva, ale i v omezené míře státní správa. Občanům je dána možnost se lépe zapojit do správy věcí veřejných (např. prostřednictvím voleb orgánů, nebo rozhodováním orgánů samosprávy)

⁷⁶Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, čl 101 odst. 4

4.2 NEVÝHODY VZNIKU NOVÉ OBCE

I když jsem jako jednu z výhod u nově vzniklé obce (městské části) uvedl jednu stránku ekonomického rozdělení prostředků, je nutné jako první nevýhodu vzniku nové obce (městské části) zmínit novou ekonomickou stránku. Nově vzniklá obec (městská část) nebude ve svých začátcích hospodařit s tak velkými finančními prostředky, které měla před jejím vznikem původní obec (městská část). Původní obec (městská část) měla výhodu v tom, že funguje mnoho let, je seznámena s objemem finančních prostředků, s nímž bude v příštím roce moci hospodařit, tedy už ví, co si může dovolit. Proto ne vždy při vzniku nové obce (městské části) je po praktické stránce zcela zřejmé, zda-li bude objem finančních prostředků dostatečný, a pokud by finančních prostředků bylo málo, je nutné najít vhodné řešení pro příjem financí do obecního rozpočtu. Tímto řešením mohou být kromě výnosů z daní (fyzických osob, nemovitostí) a místních poplatků (poplatky za psy, lázeňské a rekreační poplatky...), možnost zřízení právnických osob a těžit z jejich činnosti, popř. těžit z peněžních darů či příspěvků, které mohou být obci (městské části) věnovány. Tedy každý začátek výkonu činnosti nové obce (městské části) nemusí být snadný, jak se může zdát. Pro občany z toho vyplývají jisté povinnosti, např. změna dokladů při změně trvalého pobytu (občanský průkaz, řidičský průkaz, cestovní pas, a jiné doklady související se změnou trvalého pobytu), tedy je čeká návštěva různých institucí spojená s touto změnou a tedy jistá časová vytíženost.

5 ZÁNÍK OBCÍ

5.1 ZPŮSOBY ZÁNÍKU OBCE

Podle současného právní stavu v podobě platného obecního zřízení může obec zaniknout pouze dvěma způsoby, a to:

- **Sloučení dvou nebo více obcí,**⁷⁷
- **připojením obce k jiné obci.**⁷⁸

Právní úprava obecního zřízení hovoří o tom, že v obou případech je nutné před sloučením dvou a nebo více obcí a nebo připojením k jiné obci uzavřít dohodu všech dotčených obcí, kdy takovou dohodu lze uzavřít jen na základě rozhodnutí zastupitelstev dotčených obcí. Pokud je ovšem do 30 dnů od vydání takového rozhodnutí podán návrh na konání místního referenda, přihlíží se k výsledku referenda. Obecně vzato, pokud výsledek referenda v obci, kde byl podán návrh na jeho konání je nesouhlasný, nemůže ke sloučení dvou a více obcí a nebo připojení k jiné obci dojít. Jak je uvedeno v předchozí kapitole o vzniku nové obce, součástí dohody je nový název obce a sídlo jejich orgánů, uvedení data, k němuž dojde ke sloučení či připojení, vyřešení otázky majetku, finančního vypořádání, převodu práv a povinností na nově vzniklou obec a určení nadále platných právních předpisů. Dále zde existuje ohlašovací povinnost vůči Ministerstvu vnitra, příslušnému Českému úřadu zeměměřičskému a katastrálnímu a příslušnému finančnímu úřadu. Převážným důvodem zániku obce těmito způsoby je ekonomická situace zanikající obce, tedy problém v oblasti vyšších výdajů vůči nižším příjmům.

5.2 VÝHODY A NEVÝHODY ZÁNÍKU OBCE

Výhodou zániku obce bude samozřejmě vyřešení důvodu, pro který k zániku obce došlo. Tedy ve většině případů půjde o nalezení řešení v oblasti nedostatku finančních prostředků původní obce. Nově vzniklá obec díky nárůstu počtu obyvatel a zvětšení svého území bude hospodařit s většími prostředky v oblasti příjmů.

Nevýhodou zániku obce bude pro ní jisté zatížení spojené se zánikem obce. Pokud u nově vzniklé obce je výhodou to, že se lépe uspokojují aktuální potřeby občanů a území obce, tak o tuto výhodu zaniklá obec přichází. Protože

⁷⁷Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) § 19 odst. 1

⁷⁸Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) § 19 odst. 3

priority v této oblasti budou u nové, větší obce jinde než u té původní, menší obce. Stejně jako nevýhodou pro občany nově vzniklé obce bude i pro občany zaniklé obce změna všech dokladů v oblasti změny trvalého pobytu. S tím, jak jsem již popsal v této práci i jistá časová zatíženost při vyřizování těchto záležitostí.

5.3 PŘÍKLADY ZÁNIKU OBCÍ V MINULOSTI

Ne vždy k zániku obcí docházelo v souvislosti s aktuálně platným právním řádem. Byly i jiné důvody zániku obcí a to např. důsledkem války, těžby nerostných surovin či vzniku vodních děl.

Lidice

Prvním nejznámějším příkladem je obec Lidice, která se nachází v okr. Kladno (**viz Příloha č. 4**). Historie vzniku obce se datuje do 13. století. Obec v tuto dobu kromě domů horníků a hutníků Kladenských dolů tvořila fara, škola, kostel. Osud Lidic zasáhla okupace ČSR za vlády říšského protektora R. Heidricha a období související s atentátem na něho. Gestapo v souvislosti hledáním úkrytů atentátníků v obci Lidice zastřelilo 173 mužů, ženy odveklí do koncentračního tábora Ravensbrück, děti byli poslány na poněmčení. Vesnice byla v roce 1943 vypálena a zůstala po ní jen holá pláň v roce 1943. O osudu Lidic se dozvěděl celý svět a po válce vláda rozhodla o jejich znovuvybudování. V roce 1947 byl položen základní kámen „nových“ Lidic a postupně docházelo k znovuvybudování této obce.⁷⁹

Ležáky

Dalším známým příkladem jsou Ležáky. Památník této vsi leží severně od Hlinska, v údolí potoku Ležák, 1 km od obce Mířetice. Její zánik souvisí rovněž s okupací ČSR v období vlády říšského protektora R. Heidricha. Ten se ujal moci dne 27. září 1941 a tehdy nastaly Čechům kruté časy. Z Londýna do Čech byli vysláni parašutisté s úkolem spáchat na říšského protektora atentát. K úspěšnému atentátu, ale podle původních plánů nedošlo, a proto se parašutisté museli ukrývat na různých místech Čech. Němci prohledávali úkryty za účelem vypátrání atentátníků a přitom ničili prohledávané objekty a jejich okolí. Jedním z těchto míst byla Hluboká u Dachova a Švandův mlýn v Ležákách. Při těchto

⁷⁹Internetové stránky obce Lidice. Informace [online]. Lidice, 2017 [cit. 2017-03-17]. Dostupné z: <http://www.lidice.cz/>

„nájedzech“ Němců docházelo k ničení území a tyto útoky postihly i ves Ležáky. Došlo k zabíjení lidí a ničení domů a okolních staveb. Ves byla vypálena a srovnána se zemí dne 24. června 1942 (viz **Příloha č. 5**).⁸⁰

Skvrňany

Jednou z obcí, která zanikla v důsledku bombardování v období II. světové války byla obec Skvrňany. Vznik této obce je datován k roku 1239, tedy dříve než vznik samotného města Plzeň (vznik Plzně je datován k roku 1295). Skvrňany v této době patřily k největší vsi plzeňského panství. Původ názvu této obce se odvíjí buď od osady lidí bydlících u potoka Skvrny nebo od osady lidí Skvrňových.⁸¹ Blízkost velkého města Plzně byla pro tuto obec na jednu stranu výhodou, protože této vsi umožňovala prosperitu a bohatství. Byla ale i příčinnou mnohých válečných událostí a nakonec byla důvodem zániku této vsi, když město ves Skvrňany pohltilo. Neúspěšným příkladem obléhání města Plzně byl rok 1421 a potažmo i rok 1424, kdy Plzeň byla obléhána Janem Žižkou. Další událost přišla v letech 1433 – 1434. Plzeň byla obléhána husity a ves Skvrňany sloužila jako tábořiště pro vojsko vrchního polního maršála Jana Parduse, v okolí Roudné se rozložilo ležení žatecko-lounského svazu, ve směru od Doubravky pak pražané a od dnešních Slovan polní vojsko sirotčí. Celkem zde sídlilo 13 000 vojáků. Taktéž v období třicetileté války dne 21. 8. 1618 přitáhlo k Plzni vojsko stavovského generála Mansfelda, přímo kolem Skvrňan žoldnéři postavili polní opevnění a jako maskovací materiál používali nevymlácené obilí. Mansfeld byl jako první vojevůdce úspěšný při obléhání Plzně a město dobyl dne 21. 11. 1618. Vzhledem k těmto válečným operacím byly zasaženy i okolní obce a to včetně Skvrňan. V katastru tereziánském z r. 1714 se v obci uvádí 34 usedlostí vystavěných z kamene a obklopených zahradami s ovocnými stromy. V roce 1839 zasáhl obec Skvrňany velký požár, který poškodil 19 usedlostí. I přes tuto událost ale obec byla popisována jako bohatá a výstavná. Ke konci 19. Století, ale Skvrňany poznamenal technický rozvoj, který zapříčinil, že obec ztratila výhradně zemědělský charakter. V roce 1861 přijel první vlak z německého Furt imWald a u Skvrňan stálo první prozatímní plzeňské nádraží. Dalším faktorem, který ovlivnil život obce, byla výstavba Škodových závodů. Tato továrna se nejprve dotýkala Skvrňanského katastru, ale v brzké době jej překročila. Počet

⁸⁰Internetová stránky Veselý kopec. Turistické cíle [online]. Ležáky, 2017 [cit. 2017-03-17]. Dostupné z: <http://www.vesely-kopec.cz/turisticke-cile-v-okoli/lezaky.php>

⁸¹Jako lidé Skvrňovi byli označovány lidé malého, zakrslého vzrůstu.

obyvatelstva tehdy velmi rychle rostl, uvádí se např. počet obyvatel v roce 1924, kdy počet čítal 5 777 obyvatel a z nich bylo téměř 40 % zaměstnanců Škodovky. Díky tomuto strojírenskému zásahu jsou Skvrňany od roku 1924 součástí města Plzně jako jeho část. I v průběhu II. světové války byly Skvrňany v období 1943 – 1944 zasaženy při bombardování Plzně, ale nejtěžší úder obec dostala při náletu dne 25. 4. 1945, kdy v původní podobě staré Skvrňany již nebyly obnoveny a jejich obyvatelstvo většinou přesídlilo do Červeného újezdu a Zbůchu. Na konci šedesátých let dvacátého století byl zbořen zbytek statků a na jejich místě postupně vyrostlo panelákové sídliště. Starobyloou obec tak připomíná pouze budova školy z roku 1897. Dnes je v budově umístěna Základní škola Martina Luthera na Školním náměstí v Plzni – Skvrňanech. (viz Příloha č. 6 a 7)⁸²

Tabulka 1: Vývoj počtu obyvatel a domů obce Skvrňany v určitém období⁸³

Rok	1854	1890	1900	1921
Počet obyvatel	403	1807	3735	5777
Počet domů	?	?	?	?

Zdroj: www.zanikleobce.cz

Komořany

Jednou z obcí, která zanikla z důvodu těžby nerostných surovin byla obec Komořany. Její vznik je datován k roku 1250, kdy se objevili v listině krále Václava I. V této listině daroval Václav I. oseckému klášteru mimo jiné polovinu rybníků z této vsi včetně příslušné části jezera. Život obyvatel Komořan byl významně ovlivňován blízkostí jezera s hojností ryb. Proto rybářství bylo až do vrcholného středověku hlavní součástí jejich obživy. Až v období 17. století je obec zmiňována jako zemědělská, jednalo se o poměrně velkou vesnici s malou výměrou polí. Rychlý rozvoj obce nastal až s rozšířením těžby uhlí v druhé polovině devatenáctého století, kdy v roce 1875 byl postaven na území Komořan postaven důl Jupiter a v roce 1883 šachta Germania. Následkem těžby byl narušen známý zdroj Komořanské kyselky. Pozitivním důsledkem těžby uhlí bylo to, že se zvýšil počet obyvatel Komořan v období konce osmnáctého století a první poloviny devatenáctého století (viz Příloha č. 8). Za II. světové války se v okolí

⁸²Zaniklé obce. Skvrňany [online]. Plzeň, 2017 [cit. 2017-03-11]. Dostupné z: <http://www.zanikleobce.cz/index.php?detail=1448861>

⁸³Zaniklé obce. Skvrňany [online]. Plzeň, 2017 [cit. 2017-03-17]. Dostupné z: <http://www.zanikleobce.cz/index.php?obec=6395>

Komořan nacházely tábory nucených prací. V důsledku zhoršujícího životního prostředí obec a její katastr v letech 1. 1. 1988 byl přičleněn k Mostu.⁸⁴

Tabulka 2: Vývoj počtu obyvatel a domů obce Komořany v různém časovém období⁸⁵

Rok	1861	1893	1910	1921	1930	1950
Počet obyvatel	464	1512	2269	2293	2920	3093
Počet domů	78	136	?	162	?	275

Zdroj: www.zanikleobce.cz

Fláje

Jednou z obcí, která zanikla z důvodu výstavby vodní plochy, byla obec Fláje. Zmínka o této obci pochází z roku 1346, kdy jsou Fláje uvedeny v seznamu farností míšeňské diecéze. Obec Fláje ležela v Krušných horách v okrese Litvínov (**viz Příloha č. 8**). Název Fláje vznikl podle potoka Fleyh, nad jehož tokem ležela. Obec patřila do vlastnictví Míšeňských a poté i rodu Lobkoviců. V období roku 1651 přešly Fláje do vlastnictví rodu Valdštejnů a posléze se staly součástí panství Duchcov – Horní Litvínov, v jehož rámci zůstaly až do roku 1848. V počátku byla tato obec tvořena kostelem a farou. V roce 1583 bylo v obci napočteno 9 usedlých osob, v polovině 18. století bylo ve Flájích 88 domů s 491 obyvateli. Nejvyššího počtu obyvatel dosáhly Fláje v roce 1850, kdy tady žilo 603 osob. Vzhledem k tomu, že půda nebyla v obci úrodná a nacházelo se zde bohatství lesů, byl v letech 1624 – 1629 vystavěn Lobkovicí plavební kanál, a pro snadnější dopravu dřeva na saskou stranu hranic. Obec Fláje zanikla v letech 1958 – 1960 v souvislosti s výstavbou stejnojmenné vodní nádrže (**viz Příloha č. 9**).⁸⁶

⁸⁴Zaniklé obce. Komořany [online]. Komořany, 2017 [cit. 2017-03-11]. Dostupné z: <http://www.zanikleobce.cz/index.php?detail=1437121>

⁸⁵Zaniklé obce. Komořany [online]. Komořany, 2017 [cit. 2017-03-17]. Dostupné z: <http://www.zanikleobce.cz/index.php?obec=259>

⁸⁶Zaniklé obce. Fláje [online]. Fláje, 2017 [cit. 2017-03-11]. Dostupné z: <http://www.zanikleobce.cz/index.php?detail=1436671>

Tabulka 3: Vývoj počtu obyvatel a domů obce Fláje v různém časovém období⁸⁷

Rok	1833	1850	1921	1950
Počet obyvatel	491	603	1099	992
Počet domů	88	?	263	100

Zdroj: www.zanikleobce.cz

⁸⁷Zaniklé obce. Fláje [online]. Fláje, 2017 [cit. 2017-03-17]. Dostupné z: <http://www.zanikleobce.cz/index.php?obec=255>

6 POROVNÁNÍ PRÁVNÍCH ÚPRAV V OBLASTI VZNIKU A ZÁNÍKU OBCÍ

Na základě Ústavy ze dne 1. 1. 1993 vznikla Česká republika jako svrchovaný, jednotný a demokratický právní stát, který dodržuje úctu, práva a svobodu občana.⁸⁸

Dne 4. září 1990 byl usnesením České národní rady přijat zákon č. 367/1990 o obcích (obecní zřízení), který byl prvním právním předpisem po revoluci, který upravoval obce, jejich vznik, zánik, působnost, hospodaření, vydávání obecně závazných vyhlášek, orgány obcí, pravomoc obcí, a v poslední řadě i místní referendum. Tento zákon obce označil jako územní celky.

Podle tohoto staršího obecního zřízení, se mohly dvě nebo více sousedních obcí sloučit v jednu obec, jestliže uzavřely dohodu, a jestliže takto v místním referendu rozhodli občané obou obcí.⁸⁹ Již z tohoto je patrný první rozdíl mezi obecním zřízením z roku 1990 a obecním zřízením z roku 2000, neboť dle staršího obecního zřízení muselo referendum proběhnout v obou obcích. Kdežto podle obecního zřízení z roku 2000 se musí konat referendum pouze v obci, ve které byl podán návrh na sloučení. Podle staršího obecního zřízení lze ale místní referendum nahradit rozhodnutím zastupitelstva nebo obvodního nebo místního zastupitelstva, nepožádají-li občané města nebo městské části o referendum ve lhůtě do 30 dnů od vyhlášení sloučení. Tedy lhůta 30 dnů se již objevuje v tomto starším obecním zřízení.

Sloučení dvou či více obcí podle starší právní úpravy je nutno ale předem projednat s okresním úřadem, název nově vzniklé obce je nutné předem projednat s Ministerstvem vnitra České republiky. V případě, že slučované obce patří do více okresů, je potřebný souhlas vlády, která rovněž rozhodne o tom, do kterého okresu slučovaná obec bude patřit. V novější právní úpravě je nutné vyrozumět vyšší územně správní celek, tedy krajský úřad (okresní úřady v současné době neexistují).⁹⁰ Práva a závazky slučovaných obcí přecházejí na nově vzniklou obec dnem, jejich vzniku.

⁸⁸Zákon č. 1/1993 Ústava České republiky čl. 1 odst. 1

⁸⁹Zákon č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení) § 10 odst. 1

⁹⁰Zákon č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení) § 10 odst. 3

Dohoda o sloučení obcí musela obsahovat „pouze“:

- „Den vzniku sloučené obce,
- její název,
- sídlo jejich orgánů.“⁹¹

Naproti tomu dohoda o sloučení nebo připojení obce podle novější právní úpravy musí obsahovat mimo výše uvedeného výčtu:

- „Určení právních předpisů, které byly vydány slučovanými obcemi nebo připojovanou obcí a zůstanou v platnosti v celé obci po sloučení či připojení,
- výčet katastrálních území obce po sloučení nebo připojení,
- určení majetku, včetně finančních prostředků, ostatních práv a závazků, právnických osob a organizačních složek slučovaných obcí nebo obce, která se připojuje“.⁹²

Tedy obecní zřízení z roku 2000 ve své právní úpravě myslí více na specifikaci dohody o sloučení nebo připojení dvou a více obcí.

Pokud se jedná o rozdělení obce na dvě nebo více částí, tuto možnost rovněž obecní zřízení z roku 1990 připouští. O rozdělení obce rozhodovalo Ministerstvo vnitra na návrh obce, u které má dojít k rozdělení. Návrh měl být podán na základě místního referenda. Návrh na rozdělení mohlo zamítnout Ministerstvo vnitra pouze v případě, že by nově vzniklé obce nemohly plnit úkoly podle tohoto staršího obecního zřízení.⁹³

Nyní u vzniku nové obce rozdělením obce na dvě a více částí je již místní referendum povinné a tedy se k jeho výsledku přihlíží. Zatímco novější právní úprava stanoví jisté podmínky pro nově vznikající obec, starší obecní zřízení tuto otázku nijak podrobně neřeší. Podle novější právní úpravy musí mít nově vznikající obec po oddělení nejméně 1 000 občanů a stejný minimální počet občanů musí mít i původní obec. Obecní zřízení z roku 1990 minimálním počet občanů nově vznikající obce nestanovil. Stanovení minimálního počtu 300 občanů pro nově vzniklou obec vyžadovala až novela obecního zřízení z roku 1994.⁹⁴ Podle novější právní úpravy je nutné ustanovení přípravného výboru, který má

⁹¹Zákon č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení) § 11 odst. 5

⁹²Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) § 19 odst. 5

⁹³Zákon č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení) § 11

⁹⁴Zákon č. 152/1994 Sb., o obcích (obecní zřízení) § 11 odst. 1

při tomto způsobu vzniku nové obce svoji důležitou roli. Podle staršího obecního zřízení o rozdělení rozhoduje ministerstvo vnitra, kdežto podle nového obecního zřízení o rozdělení obce rozhoduje krajský úřad v přenesené působnosti. Novější právní úprava obecního zřízení dále vymezuje náležitosti návrhu o oddělení části obce, kdež to starší obecní zřízení v tomto směru nic nestanovilo. Z tohoto srovnání právní úpravy obecních zřízení z let 1990 a 2000 v oblasti vzniku a zániku obce je tedy na první pohled zřejmé, že starší obecní zřízení nemělo právní úpravu tak detailně zpracovanou jako novější obecní zřízení. Vychází to z řešení problematiky v této oblasti, protože se objevovaly nedostatky, které bylo nutné ze strany zákonodárné moci řešit.

7 SOUDNÍ ROZHODNUTÍ VE VĚCI ODDĚLENÍ ČÁSTI OBCE

K problematice oddělení části obce již v minulosti rozhodoval Ústavní soud ČR nálezem ze dne 19. dubna 2010, pod sp. zn. IV 1403/09, kdy řešil otázky:

- „Nepředstavuje stanovení minimálního počtu občanů nové obce omezení ústavního práva na samosprávu?”⁹⁵
- K jakému okamžiku by měl být počet občanů v potencionální nové obci posuzován?
- Je možné do minimálního počtu občanů nové obce započítat i cizí státní příslušníky s trvalým pobytem na jejím území“?⁹⁵

V tomto případě se jednalo o věc oddělení obce Březhrad od statutárního města Hradce Králové. Dne 24. února 2009 zamítlo zastupitelstvo statutárního města Hradec Králové návrh na konání místního referenda ve věci oddělení části města vymezené katastrálním územím Březhrad a vytvoření nové obce. Důvodem odmítnutí návrhu byla údajná skutečnost, že by nově vytvořená obec měla méně než 1 000 občanů. Přípravný výbor pro konání referenda (dále jen „stěžovatel“) o oddělení Březhradu od statutárního města Hradce Králové, který zamítnutý návrh na konání referenda podal, napadl usnesení zastupitelstva u Krajského soudu v Hradci Králové (dále jen „Krajský soud“), který však svým usnesením ze dne 30. března 2009 návrh rovněž odmítl. Stěžovatel se proto obrátil na Ústavní soud s ústavní stížností podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy a podle § 72 odst. 1 písm. a) zákona o Ústavním soudu,⁹⁶ a tuto spojil též s návrhem na zrušení ustanovení § 21 odst. 1 obecního zřízení. Ústavní soud svým nálezem stížnosti sice vyhověl, avšak důvod pro zrušení napadeného ustanovení neshledal.

K ústavní stížnosti je důležité na začátek uvést, že může být podána na základě Ústavy. Oprávnění k jejímu podání má dle Ústavy pouze fyzická nebo právnická osoba, která tvrdí, že pravomocným rozhodnutím v řízení, v kterém byla účastníkem, opatřením nebo jiným zásahem orgánu veřejné moci bylo porušeno její základní právo nebo svoboda zaručené ústavním pořádkem.^{97,98} I přesto, že stěžovatel není právnickou osobou, dovolil Ústavní soud, že je oprávněn podat ústavní stížnost.

⁹⁵KROUPA, Jiří. Omezení práva na samosprávu. Veřejná správa, 2010, č. 13, Str. 16-17.

⁹⁶Zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu

⁹⁷Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky čl. 87 odst. 1 písm. d)

⁹⁸Zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu § 72 odst. 1 písm. a)

Otázka první: **„Nepředstavuje stanovení minimálního počtu občanů nové obce omezení ústavního práva na samosprávu“?**

Podle stěžovatele by bylo možné považovat stanovení předmětného limitu za omezení práva na samosprávu ve smyslu čl. 100 Ústavy, neboť je zde nedůvodně vytvářen rozdíl mezi většími a menšími společenstvími občanů. Stěžovatel tak tímto napadal možnou diskriminaci menšího společenství občanů. Sám ústavní pořádek toto omezení nepředvídá a ani neodpovídá ani reálné situaci, neboť podle statistiky z roku 2008 se v České republice pohybuje pod hranicí 1 000 občanů okolo 80 % již existujících obcí.

V této otázce Ústavní soud uvedl, že jakkoliv Ústava obecně zakotvuje předmětné právo na samosprávu, neznamená to, že by současně vylučovala možnost další regulace výkonu tohoto práva zákonem – *„stanovení racionálních a legitimních cíl sledujících podmínek výkonu práva na samosprávu má naopak zajistit, aby samospráva mohla reálně a efektivně plnit úkoly jí svěřené“*. Právo stanovit uvedené podmínky – samozřejmě při vyhovění požadavku racionality a nediskriminace – je podle Ústavního soudu výsostným právem zákonodárce. Uvedená regulace v podobě zabránění vzniku nových obcí s malým počtem občanů představuje poměrně často se vyskytující problém, respektive v těchto obcích často neodpovídá úroveň správy nezbytným standardům. Postup zákonodárce tedy nelze považovat za svévolný či diskriminační, i přesto, že v českých zemích vznikaly obce s menším počtem občanů než zákonem daných 1 000. *„Ústavní soud považuje jistou míru centralizace samosprávy, odrážející se v zakotvení podmínek pro vznik obcí, za zásadně přípustnou regulaci práva na samosprávu. Pokud by obecní zřízení z roku 2000 tohoto cíle chtělo dosáhnout zrušením stávajících malých obcí, šlo by jistě o závažný a excesivní zásah do již nabytých práv; preskriptivní (pro futuro) omezení vzniku obcí však za protiústavní zásah do práva na samosprávu považovat nelze“*.⁹⁹ Uvedené omezení vzniku nových obcí je navíc obvyklé i v řadě dalších evropských zemí, které vycházejí ze stejných ústavních principů práva na samosprávu. Vzhledem k těmto závěrům shledal Ústavní soud ustanovení § 21 odst. 1 obecního zřízení ústavně komfortním a návrh na jeho zrušení odmítl.

Otázka druhá: **„K jakému okamžiku by měl být počet občanů v potencionální nové obci posuzován“?**

⁹⁹Veřejná správa. *Veřejná správa*. 2010(13), str. 16-17.

V tomto případě napadal stěžovatel skutečnost, že zastupitelstvo Hradec Králové při rozhodování o návrhu na konání referenda posuzovalo počet občanů v potencionální nové obci dle stavu ke dni rozhodování. Stěžovatel ale argumentoval tím, že počet občanů je třeba posuzovat v době konání referenda. Výklad zastupitelstva města a poději i krajského soudu chápal stěžovatel opět jako porušující právo na samosprávu.

Ústavní soud se ale ani v této otázce s tvrzením stěžovatele neztotožnil. Konstatoval, že v případě posuzování splnění zákonného požadavku na minimální počet občanů v budoucí nové obci musí být stanovený určitý rozhodný den, takže závěr, podle něhož by měl tímto dnem být den konání referenda, je prakticky jediný možný a tedy i ústavně komfortní. V případě, že by tímto rozhodným dnem měl být podle argumentu stěžovatele až den konání referenda, „nemělo by ověřování podmínek a rozhodování o jeho vyhlášení žádného praktického smyslu, neboť každé referendum o oddělení obce by muselo být vyhlášeno s tím, že by se až po jeho konání ukázalo, zda skutečně zákonné podmínky pro oddělení obce byly splněny“.¹⁰⁰ Tyto praktické důvody tak vedl Ústavní soud k závěru, že jiný výklad, než ten, který zaujmul zastupitelstvo města Hradec Králové a potažmo i krajský soud, nemohl být zvolen.

Otázka třetí: “Je možné do minimálního počtu občanů nové obce započítat i cizí státní příslušníky s trvalým pobytem a jejím území“?

U této otázky stěžovatel spatřoval porušení práva na samosprávu ve skutečnosti, že jak zastupitelstvo, tak i krajský soud vyložili pojem občan, jenž je uveden v § 21 odst. 1 obecního zřízení ve smyslu ust. § 16 odst. 1 téhož zákona, kdy podle těchto ustanovení obecního zřízení je občanem obce: „fyzická osoba, která je státním občanem České republiky a v obci je hlášena k trvalému pobytu“.¹⁰¹ Podle tvrzení stěžovatele je nutno pod pojem občan podle ust. § 21 odst. 1 obecního zřízení rovněž započítat i cizince, kteří mají v obci trvalý pobyt, přičemž v projednávaném případě by podle tvrzení stěžovatele právě započítání předmětných cizích státních příslušníků znamenalo, že počet občanů budoucí obce by zákonný limit 1 000 občanů překročil.

V této otázce se ale na rozdíl od předchozích otázek Ústavní soud s argumentací stěžovatele ztotožnil. Ústavní soud především konstatoval, že v této

¹⁰⁰Veřejná správa. *Veřejná správa*. 2010(13), str. 16-17.

¹⁰¹Veřejná správa. *Veřejná správa*. 2010(13), str. 16-17.

otázce se krajský soud ve svém rozhodnutí s argumenty stěžovatele nevypořádal a porušil tak jeho právo na spravedlivý proces ve smyslu čl. 36 odst. 1 LZPS. To stačilo ke zrušení napadeného rozhodnutí.

Ústavní soud se ale v této otázce dále zabýval výkladem pojmu občan. Z doslovného chápání pojmu „občan České republiky“ bylo podle Ústavního soudu výsledkem sporného výkladu ustanovení, které však nemůže být aplikováno bez dalších výkladových metod. Podle Ústavního soudu je třeba pojem občan chápat nejen s ohledem na § 16 odst. 1 obecního zřízení, ale i s ohledem na ustanovení § 17, který stanoví, že: *„Oprávnění uvedená v ust. § 16 má i fyzická osoba, která dosáhla věku 18 let, je cizím státním občanem a je v obci hlášena k trvalému pobytu, stanoví-li tak mezinárodní smlouva¹⁰², kterou je Česká republika vázána, a která byla vyhlášena“*. V tomto kontextu tedy Ústavní soud uvádí, že obecní zřízení s účastí cizích státních příslušníků (občanů Evropské unie) v případě voleb nebo referend výslovně počítá. Následně je však potřeba pod pojmem občan podle ust. § 21 odst. 1 obecního zřízení subsumovat též občany Evropské unie, kteří splňují výše uvedené podmínky. Tento výklad zákona označil Ústavní soud za eurokonformní, a jako takový musí být nezbytně aplikován. Krom toho je uvedený závěr podpořen též výkladem logickým. S ohledem na uvedený výklad ust. § 21 odst. 1 obecního zřízení, není racionálním důvodem pominutí občanů Evropské unie při zjišťování počtů občanů budoucí nové obce, k zamezení vzniku příliš malých obcí. Ústavní soud uvedl: *„neudržitelnost krajským soudem přijaté interpelace ilustruje skutečnost, že ačkoliv podle ní osoby uvedené v ust. § 17 obecního zřízení byly oprávněny hlasovat v místním referendu o oddělení obce (§ 2 zákona o místním referendu), pro účely zjišťování podmínek vyhlášení referenda by byla právně irelevantní“*.¹⁰³

Uvedeným právním názorem se krajský soud musí v dané věci řídit při jejím novém projednávání, jehož výsledek nicméně Ústavní soud nepředjímal. Tento náleží Ústavního soudu nicméně představuje vodítko ve vztahu k občanům Evropské unie s trvalým pobytem na území České republiky též pro další obdobné případy.¹⁰⁴

¹⁰²Smlouva o fungování Evropské unie (v konsolidovaném znění, Úřední věstník Evropské unie ze dne 9. května 2008, C 115/57) ust. čl. 22 odst. 1 zaručuje občanům Evropské unie aktivní a pasivní právo v komunálních volbách.

¹⁰³Veřejná správa. *Veřejná správa*. 2010(13), str. 16-17.

¹⁰⁴Veřejná správa. *Veřejná správa*. 2010(13), str. 16-17.

8 ÚLOHA PŘÍPRAVNÉHO VÝBORU PŘI VYHLAŠOVÁNÍ MÍSTNÍHO REFERENDA

Místní referendum je jediným právně podpořeným nástrojem přímé demokracie. Lze jej upořádat pouze na území jedné obce. Vyhlásit místní referendum může za jistých okolností soud, ale výlučně s touto pravomocí disponuje podle ust. § 84 odst. 2 písm. j) obecního zřízení zastupitelstvo obce jakožto vrcholný orgán obce. Může tak učinit jak z vlastní vůle nebo na návrh tzv. přípravného výboru (dále jen „výbor“). Na základě občanské iniciativy má výbor naprosto zásadní postavení v procesu vyhlášení referenda. Návrh na konání místního referenda musí obsahovat náležitosti uvedené v § 10 zákona o místním referendu. Jedná se o následující náležitosti:

- *„Označení území, na němž se navrhuje konání místního referenda,*
- *znění navržené otázky/otázek,*
- *odůvodnění návrhu,*
- *odhad nákladů spojených s provedením místního referenda, s realizací přijatého rozhodnutí a způsob jejich úhrady z rozpočtu samospráv,*
- *označení zmocněnce z členů přípravného výbor,*
- *jména, příjmení, data narození, a místo trvalého pobytu členů přípravného výboru“.*¹⁰⁵

Pokud návrh na konání místního referenda odpovídá těmto požadavkům, které stanoví zákon o konání místního referenda a je doprovázen stanoveným počtem podpisů osob, které konání referenda podporují, existuje na vyhlášení referenda právní nárok.

Výbor, jakožto iniciátor místního referenda, je tvořen přinejmenším třemi oprávněnými osobami.¹⁰⁶ Vzhledem k tomu, že výbor nedisponuje právní subjektivitou, je nutné ustanovit z jeho řad zmocněnce. Ten jedná jménem oprávněných osob sdružených ve výboru. Úkoly zmocněnce jsou podle ust. § 9 odst. 3 zákona o místním referendu pro výbor závazné.

Jedná se o tyto úkoly:

- *„Navrhuje upořádání místního referenda,*
- *deleguje členy do komisí pro hlasování,*

¹⁰⁵Zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu § 10 odst. 1

¹⁰⁶Zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu § 9 odst. 1

- *může podat soudu návrh na určení, že místní referendum má být vyhlášeno nebo že návrh přípravného výboru nemá vady,*
- *může podat soudu návrh na neplatnost hlasování a návrh na vyslovení neplatnosti rozhodnutí v místním referendu“.¹⁰⁷*

Zvláštní typem výboru je takový, který je ustanoven pro místní referendum ohledně oddělení obcí. Tento výbor není zřízen zákonem o místním referendu, ale řídí se příslušnými ustanoveními obecního zřízení. I zde platí, že výbor je minimálně tříčlenný. Avšak má-li větší počet členů, musí být tento počet lichý. Tato zásada u výboru obecného neplatí. Členem výboru může být pouze osoba, která má v obci, která se hodlá oddělit, trvalý pobyt. Přípravný výbor pro oddělení obce:

- *„Navrhuje upořádání místního referenda o oddělení části obce a podílí se na jeho přípravě a provedení,*
- *podílí se na přípravě návrhu na oddělení části obce,*
- *je účastníkem řízení o oddělení části obce, ale nemůže podávat návrh na oddělení části obce krajskému úřadu“.¹⁰⁸*

Aby byly splněny všechny zákonem dané náležitosti návrhu, je nutné jej doprovodit příslušným počtem podpisů oprávněných osob. Tyto počty jsou uvedeny v ust. § 8 odst. 2 zákona o místním referendu. Počty oprávněných osob se zjišťují podle počtu obyvatel k 1. lednu toho roku, v němž byl návrh na konání referenda výborem podán. Případné nesrovnalosti v počtu obyvatel podléhají soudnímu přezkumu, kdy návrh je podle ust. § 58 odst. 2 potřeba podat u soudu nejpozději do 10 dnů po vyhlášení výsledku hlasování. Procenty vyjádřené počty podpisů oprávněných osob nutných k vyhlášení místního referenda zákon upravuje nekoncepčně. Zákon ke každé velikostní kategorii obcí, tj. podle počtu obyvatel, přiřazuje pevně stanovené procento oprávněných osob, které se musí připojit k návrhu výboru. Objevují se tu ale jisté disproporce, a to v např. tehdy, když má obec 3 000 obyvatel, je nutné sesbírat nejméně 900 podpisů, ale pokud má obec o jednoho obyvatele více, stačí nutné sesbírat pouhých 601 podpisů. V dvoustetisícovém městě bude nutné sesbírat podpisy 20 000 oprávněných osob,

¹⁰⁷Zákon č. 22/2004 o místním referendu § 9 odst. 2

¹⁰⁸Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) § 21 odst. 2, 3

naproti tomu v obci o jednoho obyvatele bohatší už to bude muset být jen nejméně 12 001. Jinými slovy: 4 000 podpisů bude nutné sehnat ve městě s 20 000 obyvateli, ale i se 40 000 obyvateli. Řešení této otázky je ale jednoduché, stačí se inspirovat daňovými zákony nebo úpravou uvedenou v obecním zřízení pro volby do zastupitelstev obcí pro počty podpisů na podporu nezávislých kandidátů. Zároveň by bylo na místě jednotlivé kategorie lépe odstupňovat nebo výchozí procentní sazby snížit, aby touto úpravou nedošlo de facto ke ztížení možnosti konat místní referendum v obcích, které mají počet obyvatel těsně pod hranicí jednotlivých kategorií.

Tabulka 4: Minimální počet podpisů oprávněných osob podle velikosti obce

Velikostní kategorie	Podpisy
do 3 000 obyvatel	min. 30 % oprávněných osob
do 20 000 obyvatel	min. 20 % oprávněných osob
do 200 000 obyvatel	min. 10 % oprávněných osob
nad 200 000 obyvatel	min 6 % oprávněných osob

Zdroj: Zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu, § 8

Je-li výbor řádně ustanoven a návrh vypracován, je možno začít se sbírání podpisů na zákonem definované archy. Souhrn jednotlivých podpisových archů tvoří podpisovou listinu, která je považována za nedílnou přílohu návrhu výboru. Každý podpisový arch musí podle ust. § 11 zákona o místním referendu obsahovat:

- *„Označení území, na němž se má místní referendum konat,*
- *znění otázky, příp. otázek, která je navržena k rozhodnutí v místním referendu,*
- *jména a příjmení členů přípravného výboru a jejich adresy,*
- *upozornění pro oprávněné osoby podporující konání místního referenda tohoto znění: „Ten, kdo podepíše vícekrát tentýž návrh na konání místního referenda nebo kdo podepíše podpisovou listinu, ač není oprávněnou osobou podle zákona o místním referendu, nebo kdo*

v podpisové listině uvede nepravdivé údaje, dopouští se přestupku, za který mu může být uložen pokuta do výše 3.000,- Kč.“¹⁰⁹

Náležitosti návrhu na konání místního referenda a náležitosti podpisové listiny se již staly předmětem soudního rozhodování Krajského soudu v Ostravě (dále jen „Krajský soud“). Krajský soud rozhodl ve svém usnesení¹¹⁰ ze dne 24. 11. 2005, dovolil, že jména a příjmení členů přípravného výboru uvedená v návrhu výboru musí být totožná se jmény a příjmeními členů výboru uvedenými v podpisové listině, jelikož podpisová listina je jako příloha k návrhu výboru jeho součástí. Krajský soud důsledně trval na stanovisku, že jména, příjmení a adresy členů výboru uvedené na podpisovém archu nelze v průběhu podpisové akce ani po jejím skončení měnit nebo doplňovat. Opačný výklad by snížil právní jistotu oprávněných osob, které se zúčastnily podpisové akce a mohly by ve svém důsledku vést ke zneužití podpisů. Podle právního názoru Krajského soudu je nutno vzít v úvahu, že podepisující se oprávněná osoba vyjadřuje svoji vůli souhlasem ke konání místního referenda, která je spjata nejen s předmětem místního referenda, vyjádřením ve znění otázky navržené k rozhodnutí, ale také se jmény členů přípravného výboru. Krajský soud akcentoval úlohu výboru při konání místního referenda jakožto garanta přípravy místního referenda i samotného procesu hlasování. Rozpor v obsahu podpisových listin a návrhu výboru je tak nepřipustný. Řádný postup při podepisování na podpisový arch stanovuje ust. § 11 odst. 1 zákona o místním referendu, které říká, že oprávněná osoba podporující konání místního referenda uvede na podpisovém archu své jméno, příjmení, datum narození a adresu, a to vše stvrdí svým podpisem. Pro podpisovou akci nestanovuje zákon žádná pravidla, výjimkou je ust. § 11 odst. 3 zákona o místním referendu, které zakazuje, aby návrh výboru a podpisové listiny byly vystaveny v prostorách státních orgánů a orgánů územní samosprávy. Smysluplnost tohoto pravidla je na pováženou, neexistuje pravděpodobně jediný rozumný důvod, proč tomu tak nesmí být. Jedná se o ustanovení, které je částečně převzato z předchozí právní úpravy (zde se zákaz vztahoval pouze na prostory státních orgánů). Pro většinu malých obcí bude toto omezení pramálo praktické. Jakákoliv jiná ustanovení upravující proces podpisové

¹⁰⁹RIEGEL, Filip. Úloha přípravného výboru při vyhlášení místního referenda. Veřejná správa. 2010 č. 1, str. 14-15.

¹¹⁰Usnesení Krajského soudu v Ostravě, č. j. 22 Ca 347/ 2005-22, publ. pod č. 814/2006 Sb. Nejvyššího správního soudu

akce chybí. Tedy je třeba problémové otázky řešit výkladem. Není-li zákonem stanoven časový limit pro sběr podpisů, je nutno dovodit, že takový limit neexistuje. Jediným omezením tak jsou pouze limity faktické (např. o navrhované otázce již může být nezvratně rozhodnuto). Zákonodárce dále v zákoně o místním referendu neuvedl datum, ke kterému se váže správnost údajů o podepisující se oprávněné osobě (zejm. údaj o adrese se může měnit). Z tohoto se logicky dovodí, že tímto datem je datum podpisu oprávněné osoby a nikoli den konání místního referenda, protože ten v době podpisu není ještě znám. Posledním problémovým okruhem je to, zda lze jednou učiněný podpis vzít zpět. To je věc názoru, každý by si to mohl vyložit po svém a na tuto otázku odpovědět různě. Jiný případ nastane, když podpis na podpisové listině není učiněn svobodně. Tuto skutečnost lze namítat obecnímu úřadu či magistrátu statutárního města, který k tomu může přihlídnout při přezkoumávání náležitostí návrhu.

Vyhlášení místního referenda se lze domáhat rovněž cestou petice podle zákona o právu petičním.¹¹¹ V tomto případě není nutné sesbírat podpisy tolika osob, kolik požaduje zákon o místním referendu. Petici je možno poté adresovat zastupitelstvu s tím, že to pak může ze své vůle místní referendum vyhlásit. Taková petice ovšem v sobě nenese právní nárok na jeho vyhlášení.

Jistě existuje řada případů, kdy se konání místního referenda nehodí většině z členů zastupitelstva a v těchto případech je důležité, aby výbor dokonale ovládal ta ustanovení zákona o místním referendu, která upravují jeho činnost.¹¹²

¹¹¹Zákon č. 85/1990 Sb., o právu petičním

¹¹²Veřejná správa. *Veřejná správa*. 2010(1), str. 14-15.

9 ZÁVĚR

Pro vypracování této bakalářské práce bylo nutné prostudovat především množství právních předpisů, počínaje Ústavou České republiky, kde je zakotven základ územní samosprávy, přes aktuálně platné znění obecního zřízení, až po některé již neplatné právní předpisy pro změny vzniku a zániků obce. V bakalářské práci jsem se snažil popsat vše důležité týkající se zvoleného tématu.

Studiem vybraných právních předpisů, literatury a dalších zdrojů, jsem se seznámil se strukturou obce, její činností, podmínkami pro vznik a zánik obce nebo městské části. Získal jsem povědomí o vojenských újezdech, o jejich územním postavení a orgánech. Abych pochopil jeden z mechanismů vzniku nové obce nebo městské části, bylo nutné se dozvědět více o místním referendu a způsobu jeho konání v těchto konkrétních případech.

Obec jako nejnižší územně správní celek hospodaří se svými prostředky a svoji činnost vykonává na vymezeném území. V dnešní době se setkáváme s malými obcemi (vesnicemi), dalším známým označením obce je město, historické označení má městys a ta největší města mají svůj statut a nazývají se statutární města. Výsadní postavení má Praha jako hlavní město. Ta je zároveň obcí, statutárním městem a krajem. Obce se dělí rovněž podle přenesené státní správy.

Podle aktuální právní úpravy vznikají nové obce sloučením, připojením nebo oddělením. Obec může vzniknout jen na základě jasně daných právních pravidel, která jsou stanovena v obecním zřízení. Především je důležitá dohoda dotčených obcí, jež má striktně vymezenou zákonnou formu. Občané dotčených obcí v případě nesouhlasu mají právo na vyjádření se v místním referendu. Ke vzniku obce může dojít i zrušením vojenského újezdu. Posledním vznikem obcí tímto způsobem byl zánik vojenského újezdu Brdy k 1. 1. 2016.

Důvody pro vznik nové obce mohou být různé, ale v případě sloučení či připojení to bývá rozšíření území a větší příjmy nově vzniklé obce. Na druhou stranu vznik obce oddělením je snahou jejich občanů o svoji vlastní samosprávu a rychlejší rozvoj konkrétního území.

Nejčastějším důvodem pro zánik obce je finanční stránka. Tím myslím, když obec má své příjmy podstatně nižší než výdaje a zánik obce se zdá tím nejlepším řešením.

Obce ale nezánikaly vždy na základě právem daných způsobů nebo z důvodu nedostatku financí. Známé jsou případy zániku obcí v období války. K tomu docházelo drastickými způsoby, kdy obce byly zničeny a obyvatelé vyvražděni nebo odvečeni. Těmito obcemi byly například Lidice a Ležáky. Další důvod pro zánik obce byla aktuální potřeba rozvoje průmyslového hospodářství. Na místě původních obcí se stavěly podniky, které tvořily podstatnou ekonomickou stránku příjmu státu. Příkladem je obec Skvrňany, která byla zasažena nálety a na jejím místě vznikla průmyslová zóna. Častým důvodem pro zánik obce byla těžba nerostných surovin. Postiženými oblastmi byly Karlovarsko, Sokolovsko, Mostecko. Z tohoto důvodu zanikla dne 1. 1. 1988 obec Komořany, jejíž území je v současné době součástí statutárního města Most. Na místech bývalých obcí v současné době existují i vodní nádrže, k jejichž vzniku docházelo z důvodů aktuální potřeby zdroje vody. Jednou z takto zaniklých obcí jsou Fláje v kraji ústeckém. Obec zanikla v letech 1958 - 1960.

Od vzniku České republiky v roce 1993 se změnila podstatně právní úprava v oblasti obcí, jejich vzniku i zániku a to v souladu s potřebami doby. Změny nastaly především v nastavení přísnějších podmínek pro vznik nové obce, zřejmě z důvodu, aby nevznikalo příliš obcí, které nebudou schopné řádně plnit své úkoly a tak by v oblasti územní správy docházelo k velkým problémům, které by zatěžovaly nejen státní orgány, ale i samotné občany.

Ve věci oddělení obce existuje jedno průlomové soudní rozhodnutí Ústavního soudu ČR, který nálezem ze dne 19. dubna 2010, pod sp. zn. IV 1403/09, rozhodoval ve věci oddělení části statutárního města Hradec Králové a vzniku nové obce s názvem Březhrad. Za průlomové považuji toto rozhodnutí, protože je vodítkem pro řešení dalších sporů v oblasti vzniku nové obce za účelem vyřešení podobných názorů.

Tuto práci bych chtěl zakončit vyjádřením svého názoru na fungování celé veřejné správy. Z pohledu dělení veřejné správy na trojí moc je tohle řešení velkým přínosem pro samostatné fungování České republiky. I přesto ale není vždy v praxi zaručena vzájemná nezávislost mezi jednotlivými mocemi. Pro občany je důležité nastavení samosprávy tak, že svým jednáním mohou určovat směr fungování obcí, krajů a také i státu. Velkým přínosem je právo občana vyjádřit se v místním referendu tak, aby jeho konečné rozhodnutí mělo podstatný vliv na vyřešení otázky místního referenda.

10 RESUME

For elaboration of this thesis, it was necessary to study a large number of legislation – from the Constitution of the Czech Republic where is embedded the base of local government, through the currently valid version of the municipal establishment, to some already expired legislation in the field of establishment and extinction of the municipality. In this thesis I tried to describe everything important regarding the chosen topic.

By studying the selected legal regulations, literature and other sources, I became acquainted with the structure of the municipality, its activities, conditions for establishment and extinction of the municipality or town district. I gained knowledge about military distinct, their territorial position and organization. To understand one of the mechanisms of establishing a new municipality or town distinct, it was necessary to learn more about the local referendum and the manner of its performance in these particular cases.

The municipality as the lowest administrative territorial unit manages its own resources and carries out its activity in the defined area. Today, we can meet with small municipalities (villages), another well-known term for the municipality is the town, a historical term is used for the township and the biggest towns have their own status and are called statutory towns. A privileged position has the town Prague as the capital. Prague is simultaneously the municipality, the statutory town and the region. The municipalities are also divided according to the delegated administration.

According to the current legislation, the new municipalities can be established by merging, connecting or separating. The municipality can be established only on the basis of clearly defined legal rules laid down in the municipal system. Particularly important is an agreement of the affected municipalities which has strictly defined legal form. Citizens of affected municipalities have in case of disagreement the right to express their opinion in a local referendum. The municipality can be established also in the result of extinction of the military distinct. The last establishment of municipalities in this manner was the extinction of military distinct Brdy to the date 1st January 2016.

The reasons for establishment of a new municipality can be various but in case of merging or connecting it is usually the extension of its area and higher revenue for the newly established municipality. On the other hand, establishment

of the municipality by separating means the effort of its citizens to get their own autonomy and aim to faster development of a particular territory.

The most common reason for the extinction of the municipality is the financial aspect. Hereby I mean the case that the municipality has significantly lower revenue than expenses and the extinction seems to be the best solution.

But the municipalities did not always extinct on the basis of legal manners or due to lack of revenue. Well-known are the examples of extinct municipalities during the war. This occurred in drastic manners when the municipalities were demolished and citizens were murdered or deported. These municipalities were, for example, Lidice and Ležáky. Another reason for extinction of the municipality was the actual need for development of the industrial economy. On the site of original municipalities, there were built companies, which constituted a substantial economic side of state revenue. An example is the municipality Skvrňany that was hit by air raids and in its place there was established an industrial zone. A common reason for the extinction of the municipality was mining and quarrying. Affected regions were Karlovy Vary, Sokolov, Most. For this reason extinct also the municipality Komořany on 1st January 1988 and its territory is currently part of the statutory town Most. On the places of some former municipalities, there are currently also water tanks which were created due to actual needs of water resources. One of the municipalities extinct due to this reason is the municipality Fláje which extinct in 1958 – 1960's.

Since the establishment of the Czech Republic on 1st January 1993, the legislation on municipalities has significantly changed – in terms of their establishment and extinction – in accordance with the needs of the times. Changes occurred mainly in setting stricter conditions for the establishment of a new municipality, probably with the aim to prevent establishing of too many municipalities which will not be able to fulfil their tasks properly, and there could occur major problems in the territorial administration that will burden not only the state bodies but also the citizens themselves.

In the case of separating of the municipality, there is one breakthrough administrative decision of Constitutional Court of Czech Republic, which decided by its judgement of 19th April 2010, file no. IV 1403/09, in the matter of separating of a part of the statutory town Hradec Králové and establishing of a new municipality called Březhrad. I consider this decision as a breakthrough

because it serves as a guide for the solution of other disputes concerning the establishment of a new municipality in order to solve similarly different opinions.

I would like to conclude this thesis by expressing my own opinion on the functioning of the entire public administration. In terms of dividing the public administration between three authorities, this solution is a great benefit for independent functioning of the Czech Republic. Even though in practice, the mutual independence between these authorities is not always guaranteed. For the citizens, it is important to set the government so that their action can determine the functioning direction of municipalities, regions and the state. A great benefit is the right of a citizen to express himself/herself in a local referendum so that his/her final decision will have a significant influence on solving the issue of local referendum.

11 SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Vývoj počtu obyvatel a domů obce Skvrňany v určitém období.	37
Tabulka 2: Vývoj počtu obyvatel a domů obce Komořany v různém časovém období	38
Tabulka 3: Vývoj počtu obyvatel a domů obce Fláje v různém časovém období	39
Tabulka 4: Minimální počet podpisů oprávněných osob podle velikosti obce	49

12 SEZNAM LITERATURY

- KOČÍ, Roman. *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou*. Praha: Leges, 2012. Praktik (Leges). ISBN 978-80-87576-28-1.
- KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů - základy komunálního práva*. Praha: WoltersKluwer Česká republika, 2010. Právní monografie (WoltersKluwer ČR). ISBN 978-80-7357-561-8.
- KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5.
- Průcha, Petr. *Jak řídit kraj, město, obec: rukověť územní samosprávy*. Brno: Masarykova universita, 2002. ISBN: 80-210-2554-4.
- VAVROCHOVÁ, Simona a Petr KUŠ. *Územní samosprávné celky. 2., aktualiz. vyd.* Praha: Institut pro veřejnou správu Praha, 2012. Skripta (Institut pro veřejnou správu). ISBN 978-80-86976-26-6

Právní předpisy:

- Zákon č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení)
- Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
- Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod
- Zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu
- Ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona ČNR č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky čl. 2
- Zákon č. 152/1994 Sb., o obcích (obecní zřízení)
- Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany státu
- Zákon č. 128/2000 Sb., zákon o obcích (obecní zřízení)
- Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze
- Zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu
- Zákon č. 15/2015 Sb., o hranicích vojenských újezdů

Časopisy:

- KROUPA, Jiří. Omezení práva na samosprávu. *Veřejná správa*, 2010, č. 13, Str. 16-17.
- RIEGEL, Filip. Úloha přípravného výboru při vyhlášení místního referenda. *Veřejná správa*. 2010 č. 1, Str. 14-15.

Judikatura:

- Usnesení Krajského soudu v Ostravě, č. j. 22 Ca 247/2005-22
- Ústavní nález IV 1403/09

Internetové zdroje:

- Městská část Praha Troja. Informace [online]. Plzeň, 2017 [cit. 2017-03-11]. Dostupné z: <http://www.mctroja.cz/povinne-zverejnene-informace/>
- Internetové stránky Zaniklé obce. *Skvrňany* [online]. Plzeň, 2017 [cit. 2017-03-11]. Dostupné z: <http://www.zanikleobce.cz/index.php?detail=1448861>
- Internetové stránky Zaniklé obce. *Tabulka obyvatel a domy Skvrňany* [online]. Plzeň, 2017 [cit. 2017-03-17]. Dostupné z: <http://www.zanikleobce.cz/index.php?obec=6395>
- Internetové stránky Zaniklé obce. *Komořany* [online]. Komořany, 2017 [cit. 2017-03-11]. Dostupné z: <http://www.zanikleobce.cz/index.php?detail=1437121>
- Internetové stránky Zaniklé obce. *Tabulka obyvatel a domy Komořany* [online]. Komořany, 2017 [cit. 2017-03-17]. Dostupné z: <http://www.zanikleobce.cz/index.php?obec=259>
- Internetové stránky Zaniklé obce. *Fláje* [online]. Fláje, 2017 [cit. 2017-03-11]. Dostupné z: <http://www.zanikleobce.cz/index.php?detail=1436671>
- Internetové stránky Zaniklé obce. *Tabulka obyvatel a domy Fláje* [online]. Fláje, 2017 [cit. 2017-03-17]. Dostupné z: <http://www.zanikleobce.cz/index.php?obec=255>
- Mapový portál. *Mapa uspořádání správního ČR*. [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-03-17]. Dostupné z: <http://portal.uur.cz/images/mapy/04-mapa-cr-obce-2017.jpg>

- Internetové stránky Policie ČR. *Mapa rozdělení ČR podle krajů* [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-03-17] <http://www.policie.cz/assets/files/images/krajske-reditelstvi-policie-ceske-republiky.jpg>
- Internetové stránky Bleskově. *Mapa vojenských újezdů* [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-03-17] <http://bleskove.cz/fotogalerie/?id=666&foto=2>
- Internetové stránky obce Lidice. *Fotografie Lidice* [online]. Lidice, 2017 [cit. 2017-03-17]. Dostupné z: <http://www.lidice.cz/obec/historie/tragedie/op02.html>
- Internetové stránky obce Lidice. *Informace Lidice* [online]. Lidice, 2017 [cit. 2017-03-17]. Dostupné z: <http://www.lidice.cz/>
- Internetová stránky Veselý kopec. *Turistické cíle Ležáky* [online]. Ležáky, 2017 [cit. 2017-03-17]. Dostupné z: <http://www.vesely-kopec.cz/turisticke-cile-v-okoli/lezaky.php>)
- Internetové stránky Týdeníky. *Fotografie Ležáky* [online]. Ležáky, 2017 [cit. 2017-03-17]. <http://www.tydeniky.cz/cz/menu/74/zajimavosti/clanek-10300-focus-lezaky-vypalili-naciste-kvuli-vysilacce-v-lomu/>
- Internetové stránky Zaniklé obce. *Fotografie Skvrňany historie* [online]. Plzeň, 2017 [cit. 2017-03-11]. Dostupné z: <http://www.zanikleobce.cz/index.php?detail=126837>
- Internetové stránky Zaniklé obce. *Fotografie Skvrňany současnost* [online]. Plzeň, 2017 [cit. 2017-03-11]. Dostupné z: <http://www.zanikleobce.cz/index.php?detail=72687>
- Internetové stránky Fotohistorie. *Fotografie Komořany* [online]. Komořany, 2017 [cit. 2017-03-17]. Dostupné z: <http://fotohistorie.cz/FullFoto.aspx?photoID=7843>
- Internetové stránky Zaniklé obce. *Fotografie Fláje obec* [online]. Fláje, 2017 [cit. 2017-03-17]. Dostupné z: <http://zanikleobce.cz/index.php?detail=125242>
- Internetové stránky Zaniklé obce. *Fotografie Fláje nádrž* [online]. Fláje, 2017 [cit. 2017-03-17]. Dostupné z: <http://zanikleobce.cz/index.php?detail=260242>

13 PŘÍLOHY

Příloha č.1: Mapa správního uspořádání ČR k 31. 03. 2017 (Obce s rozšířenou působností)

Příloha č. 2: Mapa rozdělení ČR podle krajů

Příloha č.3: Mapa vojenských újezdů (červeně označený újezd Brdy zrušen k 1. 1. 2016)

Příloha č. 4: Obec Lidice dne 9. 6. 1942 (v této době žilo v obci 483 členů)

Příloha č. 5: Obec Ležáky po vypálení

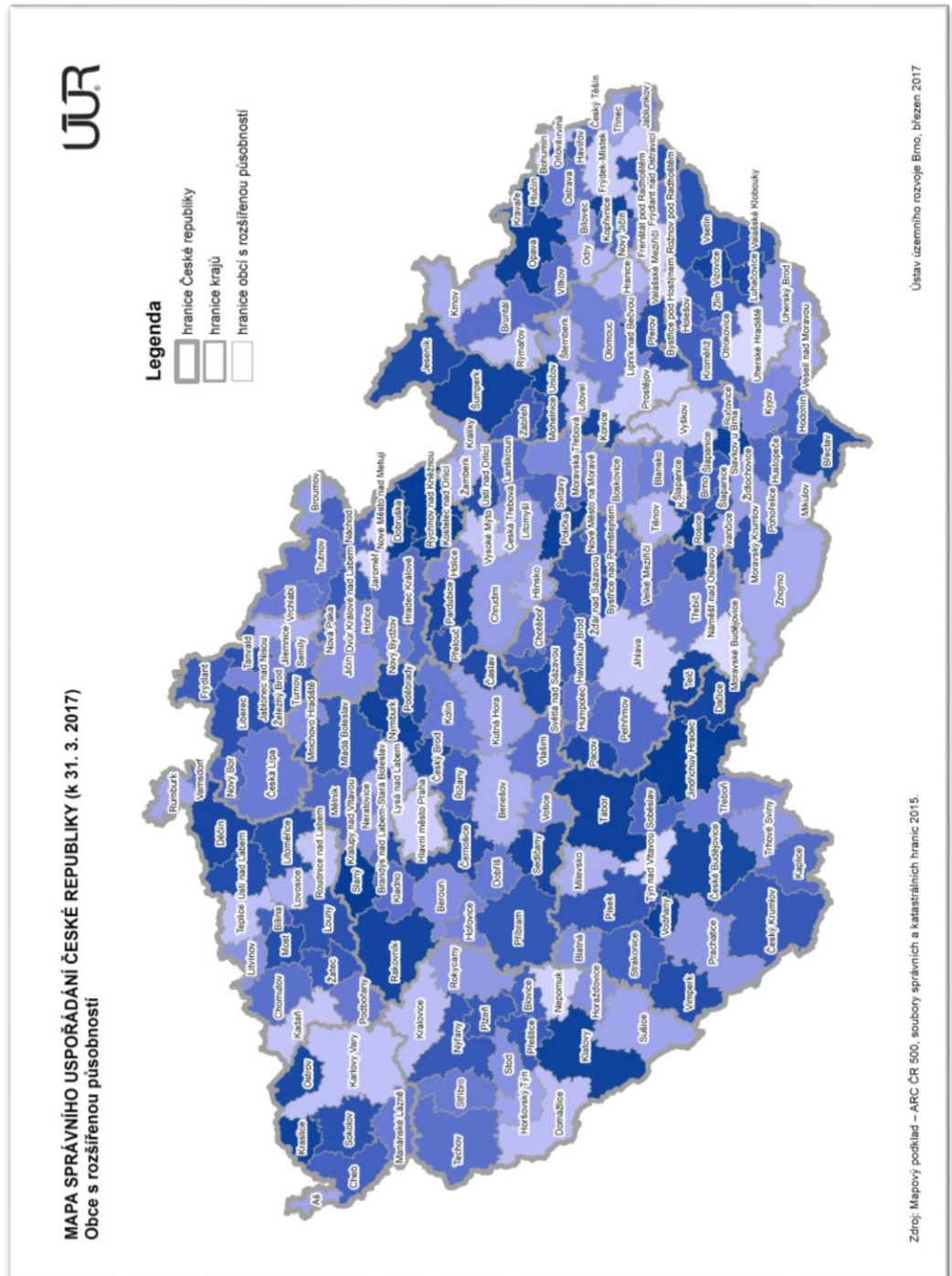
Příloha č. 6: Obec Skvrňany návěs před zánikem obce

Příloha č. 7: Obec Skvrňany návěs v současné době

Příloha č. 8: Obec Komořany v roce 1908

Příloha č. 9: Obec Fláje před zánikem (30. léta 20. století)

Příloha č. 10: Vodní nádrž Fláje (pohled od hráze)

Zdroj: <http://portal.uur.cz/images/mapy/04-mapa-cr-obce-2017.jpg>

Příloha č. 2

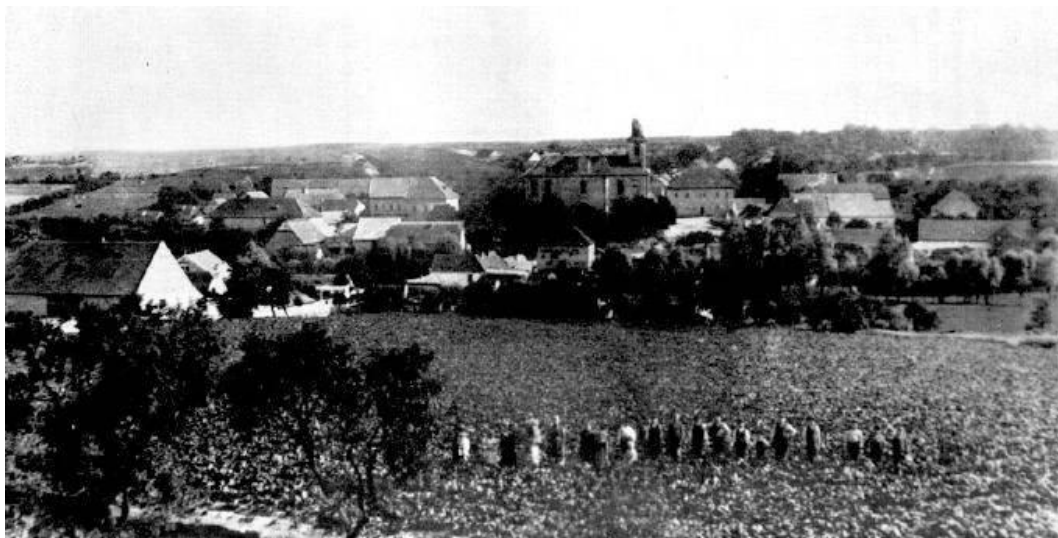
Zdroj: <http://www.policie.cz/assets/files/images/krajske-reditelstvi-policie-ceske-republiky.jpg>

Příloha č. 3

Zdroj: <http://bleskove.cz/fotogalerie/?id=666&foto=2>

Příloha č. 4

Zdroj: <http://www.lidice.cz/obec/historie/tragedie/op02.html>

Příloha č. 5

Zdroj: <http://www.tydeniky.cz/cz/menu/74/zajimavosti/clanek-10300-focus-lezaky-vypalili-nacisti-kvuli-vysilacce-v-lomu/>

Příloha č. 6

Zdroj: <http://www.zanikleobce.cz/index.php?detail=126837>

Příloha č. 7

Zdroj: <http://www.zanikleobce.cz/index.php?detail=72687>

Příloha č. 8

Zdroj: <http://fotohistorie.cz/FullFoto.aspx?photoID=7843>

Příloha č. 9

Zdroj: <http://www.zanikleobce.cz/index.php?detail=125242>

Příloha č. 10

Zdroj: <http://www.zanikleobce.cz/index.php?detail=260242>